

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**КОНТРОЛЬ ЗА ОБІГОМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
ТА ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД**

Науково-практичні рекомендації

Дніпро – 2023

УДК 342.951:351.753(477)
К 64

*Рекомендовано до друку
Науково-методичною радою
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
(протокол № 3 від 15.11.2023 р.)*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

В'ячеслав ГАРКУША, прокурор Дніпровської спеціалізованої прокуратури у сфері оборони Східного регіону, кандидат юридичних наук, доцент;

Віталій ПОКАЙЧУК, завідувач кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, підполковник поліції.

УКЛАДАЧІ:

Андрій АЛЕКСЄЄНКО, начальник відділу контролю за обігом зброї ГУНП в Дніпропетровській області, підполковник поліції;

Олексій БОЧКОВИЙ, т.в.о. заступника начальника управління – начальника відділу підтримки управління головної інспекції ГУНП в Рівненській області, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, майор поліції;

Ірина ДРОК, т.в.о. завідувача навчально-наукової лабораторії з дослідження проблем превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, майор поліції;

Роман МИРОНЮК, професор кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Сергій ХВАСТАВЦОВ, ад'юнкт кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

К 64 Контроль за обігом вогнепальної зброї в умовах воєнного стану та післявоєнний період: наук.-практ. реком. Дніпро : ДДУВС, 2023. 56 с.

У науково-практичних рекомендаціях визначені особливості обігу вогнепальної зброї цивільними особами в умовах воєнного стану. Крім того, наголошено на формах та методах контрольної діяльності підрозділів контролю за обігом зброї. Окремо досліджено Єдиний реєстр зброї, як інструмент контролю за обігом вогнепальної зброї. Приділена увага авторами і особливостям обігу вогнепальної зброї, зареєстрованої на окупованій території України.

Призначені для поліцейських, власників вогнепальної зброї, юристів, здобувачів вищої освіти та всіх, хто цікавиться визначеною проблематикою.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Організація діяльності підрозділів поліції щодо здійснення контролю за обігом вогнепальної зброї.....	6
1.1. Правові засади та основні завдання діяльності підрозділів поліції щодо здійснення контролю за обігом зброї.....	6
1.2. Види об'єктів відносно яких поліція здійснює контроль за обігом зброї у сфері дозвільної системи.....	8
1.3. Порядок здійснення поліцією контролю за обігом зброї.....	11
1.4. Порядок реагування поліції на порушення правил дозвільної системи щодо обігу зброї.....	14
2. Єдиний реєстр зброї, як інструмент контролю за обігом вогнепальної зброї.....	25
3. Особливості обігу вогнепальної зброї цивільними особами в умовах воєнного стану.....	34
4. Особливості обігу вогнепальної зброї, зареєстрованої на окупованій території України.....	46
Список використаних джерел.....	51
Додатки.....	54

ВСТУП

Тривале ведення бойових дій в окремих районах України є одним із суттєвих факторів, що зумовлює значне розповсюдження зброї та вибухівки і призводить до численних випадків їх незаконного накопичення, зберігання, використання під час вчинення злочинів. Національна поліція систематично здійснює організаційні, практичні та превентивні заходи із протидії кримінальним правопорушенням, вчиненим з використанням зброї, протидії незаконному обігу вогнепальної зброї, бойових припасів та вибухових речовин на території України. Послідовна реалізація заходів сприяла документуванню впродовж 2021-2023 років значної кількості кримінальних правопорушень, пов'язаних з використанням зброї. Так, у 2021 році Національною поліцією викрито понад 3,9 тисячі кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним поводженням зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами, незаконним виготовленням, переробкою чи ремонтом вогнепальної зброї або незаконним виготовленням бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв¹. За результатами вжитих заходів розкрито 3,5 тисячі таких кримінальних правопорушень. У результаті вжитих заходів за 2022 рік кількість виявлених кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним поводженням зі зброєю, боєприпасами та вибуховими речовинами, зросла на 13 % (до 4,5 тисячі)². Упродовж 2023 року кількість виявлених фактів незаконного поводження зі зброєю збільшилася ще на 18 % (до 5,3 тисячі), що пов'язано зі зростанням кількості зброї та боєприпасів у цивільного населення країни, зокрема трофейної, унаслідок продовження збройної агресії РФ проти України. Розкрито на 29 % (з 3,4 тис. у 2022 році до 4,4 тис. у 2023 році) більше таких злочинів³.

У 2021 році з незаконного обігу вилучено майже 1,2 тисячі одиниць вогнепальної зброї, 88,4 тисячі набоїв, а також 2,2 тисячі гранат, мін та боєприпасів. Одним із негативних наслідків перебування в незаконному обігу значної кількості вогнепальної зброї є вчинення у 2021 році 288 кримінальних правопорушень з її використанням, з них 257 – розкрито. Зокрема, з початку 2021 року в органах та підрозділах поліції зареєстровано 40 умисних вбивств та замахів, вчинених з використанням вогнепальної зброї та вибухових речовин. Завдяки скоординованим заходам поліція розкрила 35 таких правопорушень. Дієвим засобом боротьби з незаконним обігом зброї, що допомагає найбільш якісно задокументувати протиправну діяльність та отримати необхідну доказову базу, є контроль за вчиненням

¹ Звіт Національної поліції України за 2021 рік. URL : https://media-www.npu.gov.ua/npu-pre-prod/sites/1/Docs/Dialnist/Richni_zvity/Zvit_NPU_2021_.pdf.

² Звіт Національної поліції України за 2022 рік. URL : https://media-www.npu.gov.ua/npu-pre-prod/sites/1/%20%D0%9D%D0%9F%D0%A3%20%D0%B7%D0%B0%202022%20%D1%80%D1%96%D0%BA_.pdf.

³ Звіт Національної поліції України за 2023 рік. URL : https://media-www.npu.gov.ua/npu-pre-prod/sites/1/Docs/Dialnist/Richni_zvity/zvit_NPU_2023.pdf.

кримінального правопорушення у вигляді оперативної закупки та контрольованого постачання. Так, у 2021 році проведено майже 200 оперативних закупок вогнепальної зброї, боєприпасів та вибухівки⁴. У 2023 році вилучено вже 5,2 тисячі одиниць вогнепальної зброї, у тому числі 1,6 тисячі – автоматичної, 995 – нарізної, 1,7 тисячі – переробленої на вогнепальну та іншої вогнепальної зброї, 34,6 тисячі гранат, мін, боєприпасів та вибухових пристроїв, 921 гранатомет, понад 2,9 тонни вибухових речовин та 1,8 мільйонів набоїв⁵. Статистика підтверджує актуальність обраної тематики, адже стрімке зростання кримінального використання вогнепальної зброї в Україні впливає на рівень безпеки в державі, а відповідно і на рівень дотримання демократичних принципів державотворення.

Контроль за обігом вогнепальної зброї у державі є одним з пріоритетних напрямів діяльності МВС. Із метою посилення впливу на процеси обігу зброї, у тому числі на кордоні, в активній фазі перебуває процес реформування практичної сторони та законодавчого врегулювання цієї сфери. Водночас нові реалії здійснення військового спротиву збройній агресії росії ставлять нові виклики, пов'язані з наданням можливості громадянам України вільно володіти окремими видами вогнепальної зброї, насамперед для захисту свого життя та здоров'я, а також членів своєї сім'ї, інших громад від посягання, отримавши відповідні дозволи на це та дотримуючись певних правил поведінки з цією зброєю⁶.

Науково-практичні рекомендації «Контроль за обігом вогнепальної зброї в умовах воєнного стану та післявоєнний період» підготовлені на виконання замовлення ГУНП в Дніпропетровській області (лист № 4547/103/04-2023 від 11.08.2023) відповідно до п. 2.26 Плану проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ на 2023 рік, п. 2.4 Плану роботи навчально-наукової лабораторії з дослідження проблем превентивної діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ на 2023-2024 навчальний рік, а також діючої наукової теми навчально-наукової лабораторії з дослідження проблем превентивної діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ «Нормативно-правові та організаційні засади превентивної діяльності підрозділів Національної поліції» (державний реєстраційний номер 0120U103186). Проведене теоретичне дослідження сприятиме вирішенню визначеного кола завдань на практиці.

⁴ Звіт Національної поліції України за 2021 рік. URL : https://media-www.npu.gov.ua/npu-pre-prod/sites/1/Docs/Dialnist/Richni_zvity/Zvit_NPU_2021_.pdf.

⁵ Звіт Національної поліції України за 2023 рік. URL : https://media-www.npu.gov.ua/npu-pre-prod/sites/1/Docs/Dialnist/Richni_zvity/zvit_NPU_2023.pdf.

⁶ Миронюк С. Особливості реалізації дозвільної та контрольної функції Національної поліції у сфері обігу вогнепальної зброї в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 4. С. 28-34.

1. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА ОБІГОМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

1.1. Правові засади та основні завдання діяльності підрозділів поліції щодо здійснення контролю за обігом зброї

Відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» «поліція здійснює контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ» (п. 21 ч. 1 ст. 23 ЗУ «Про Національну поліцію»)⁷.

Окрім того, одним із превентивних поліцейських заходів Закон визначатиме перевірку дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ (п. 8 ч. 1 ст. 31 ЗУ «Про Національну поліцію»).

Стаття 39 ЗУ «Про Національну поліцію» визначає порядок перевірки дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ.

Органам поліції у сфері контролю за дотриманням правил дозвільної системи надано такі права:

– оглядати за участю адміністрації (керівництва) юридичних осіб, фізичних осіб (зокрема фізичних осіб-підприємців) чи їх уповноважених представників приміщення, де знаходяться зброя, спеціальні засоби, боєприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила або порядок та на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ, а також безпосередньо оглядати місця їх зберігання з метою перевірки дотримання правил поведження з ними та правил їх використання;

– оглядати зброю, спеціальні засоби, боєприпаси, що знаходяться у фізичних та юридичних осіб, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання та використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ, з метою перевірки дотримання правил поведження з ними та правил їх використання;

– вилучати зброю, спеціальні засоби, боєприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ, а також опечатує і закриває об'єкти, де вони зберігаються чи використовуються (зокрема стрілецькі тири, стрільбища невійськового призначення, мисливські стенди,

⁷ Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2015, № 40-41, стор. 1970, ст. 379.

підприємства і майстерні з виготовлення та ремонту зброї, спеціальних засобів, боєприпасів, магазини, у яких здійснюється їх продаж, піротехнічні майстерні, пункти вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування) у випадку виявлення порушення правил поводження з ними та правил їх використання, що загрожують громадській безпеці, до усунення таких порушень.

Поліція інформує відповідний орган МВС України в одноденний строк про кожен факт виявленого порушення правил зберігання і використання зброї, спеціальних засобів, боєприпасів, вибухових речовин та матеріалів, інших предметів, матеріалів і речовин, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ.

Безпосередня відповідальність за здійснення контролю поліції за обігом зброї покладена на **відділ контролю за обігом зброї** Національної поліції України, який є структурним підрозділом центрального органу управління поліції, який у межах компетенції організовує та забезпечує виконання Національною поліцією України покладених на неї законодавством України повноважень з видачі та анулювання дозволів на придбання, зберігання, носіння, перевезення і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, щодо зберігання і використання яких встановлено спеціальні правила, порядок, та на які поширюється дія дозвільної системи та здійснює контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система⁸.

Відповідно до п. 1 розділу II Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції, затвердженої наказом МВС України № 650 від 28.07.2017, «до основних завдань дільничного офіцера поліції (далі –ДОП) віднесено здійснення контролю за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система»⁹.

У зв'язку з цим ДОП з метою виконання своїх обов'язків можуть безпосередньо оглядати місця їх зберігання, аби перевірити дотримання правил поводження з ними та правил використання.

⁸ Управління контролю за обігом зброї Національної поліції України. URL : <https://www.pri.gov.ua/pro-policiyu/struktura-nacionalnoyi-policiyi/viddil-kontrolyu-za-obigom-zbroyi>.

⁹ Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції, затверджені наказом МВС України від 28.07.2017р. № 650. *Офіційний вісник України*. 2017, № 70, стор. 471, ст. 2136.

Примітка:

Поняття **дозвільної системи** визначено у Постанові Кабінету Міністрів України від 12.10. 1992 № 576 «Про затвердження Положення про дозвільну систему» та розкривається як *особливий порядок виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, обліку і використання спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, а також відкриття та функціонування окремих підприємств, майстерень і лабораторій з метою охорони інтересів держави та безпеки громадян*¹⁰.

1.2. Види об'єктів відносно яких поліція здійснює контроль за обігом зброї у сфері дозвільної системи

Дозвільна система, що здійснюється органами внутрішніх справ, поширюється на бойову нарізну військових зразків зброю або виготовлену за спеціальним замовленням, охолощену, нейтралізовану, несучасну, спортивну, мисливську вогнепальну зброю, бойові припаси до зброї, основні частини зброї, пневматичну, холодну зброю, пристрої та патрони до них, що належать підприємствам, установам, організаціям, суб'єктам господарювання та громадянам. Саме такі види зброї є предметами вчинення адміністративних правопорушень у сфері дозвільної системи.

Визначення окремих видів зброї **міститься в Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом МВС України від 21.08.1998 № 622 (в тексті – Інструкція)**¹¹.

Вогнепальна зброя – зброя, яка призначена для ураження цілей снарядами, що одержують спрямований рух у стволі (за допомогою сили тиску газів, які утворюються в результаті згоряння металевих зарядів) та мають достатню кінетичну енергію для ураження цілі, що знаходиться на визначеній відстані.

Бойова вогнепальна зброя – вогнепальна зброя, призначена для ураження людини та (або) техніки. До бойової зброї не належить старовинна зброя та її моделі, які виготовлені до 1899 року включно.

До **несучасної зброї** належить вогнепальна і холодна зброя, яка:

– знята з озброєння армії та виробництва і для якої серійно не випускаються боєприпаси;

¹⁰ Про затвердження Положення про дозвільну систему: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 р. № 576. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text>.

¹¹ Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів: наказ МВС України від 21.08.1998 р. № 622. *Офіційний вісник України*. 1998. № 42, стор. 107, ст. 1574.

- знята з озброєння і яка існує в одиничних екземплярах;
- виготовлена спеціально для виставок (експонування) в одиничних екземплярах.

Охолощена зброя – пристрої, виготовлені шляхом спеціального пристосування конструкції стрілецької вогнепальної зброї до стрільби лише холостими патронами, з яких неможливо зробити постріл снарядом, що має достатню вражаючу здатність. Призначена для використання на кінозйомках, при проведенні театралізованих, костюмованих та інших культурних заходів. Охолощена зброя повинна бути приведена на заводах-виготовлювачах чи в майстернях з ремонту зброї у стан, придатний для стрільби тільки холостими патронами, що підтверджується відповідним висновком.

Нейтралізована зброя – стрілецька зброя будь-якої моделі, яка з дотриманням вимог відповідних стандартів або технічних умов спеціально приведена на заводах-виробниках чи у спеціалізованих майстернях з ремонту зброї в непридатний для стрільби стан.

Примітка:

Кожна одиниця нейтралізованої зброї повинна мати відповідний висновок про незворотне приведення її в непридатний для проведення пострілів стан та віднесення її до певного виду нейтралізованої зброї; нанесений серійний номер та абревіатуру виду нейтралізованої зброї.

Нейтралізована зброя залежно від її призначення класифікується так:

- *учбова зброя* – зброя, яка спеціально приведена в непридатний для стрільби стан, призначена для навчання правилам поведінки зі зброєю (розбирання та складання, заряджання та розряджання, виконання стройових прийомів зі зброєю) (аббревіатура виду – УЧ);

- *учбово-розрізна зброя* – зброя, яка спеціально приведена в непридатний для стрільби стан, основні деталі якої мають спеціально виконані вирізи, призначені для забезпечення наочності при вивченні порядку взаємодії деталей і вузлів (аббревіатура виду – УЧР);

- *музейна зброя* – зброя, яка спеціально приведена в непридатний для стрільби стан та призначена виключно для експонування в музеях (аббревіатура виду – МУЗ);

- *макети зброї малогабаритні* – конструктивно подібні до вогнепальної зброї вироби, призначені для колекціонування та експонування фізичними і юридичними особами, які спеціально виготовлені з вогнепальної стрілецької зброї шляхом внесення до конструкції її основних частин та механізмів змін, що виключають здійснення пострілу (аббревіатура виду – ММГ).

Спортивна зброя – вогнепальна, пневматична або холодна зброя, призначена для ураження цілей під час спортивних тренувань і змагань, що відповідає правилам спортивних змагань з видів спорту, визнаних в Україні, що затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, з урахуванням пропозицій відповідних всеукраїнських спортивних федерацій та правил спортивних змагань відповідної міжнародної спортивної федерації.

Мисливська вогнепальна зброя – вогнепальна зброя, призначена для ураження тварин і птахів під час полювання: мисливські гвинтівки, карабіни та штуцери, гладкоствольні рушниці, гладкоствольні рушниці із свердловиною «парадокс» з нарізами 100-140 мм на початку або в кінці ствола, мисливські рушниці зі свердловиною «сюпра», комбіновані рушниці, що мають поряд з гладкими і нарізні стволи.

Мисливська зброя повинна відповідати таким вимогам:

- для стрільби зі зброї використовуються мисливські патрони відповідного калібру;
- загальна довжина з розкладеним та зафіксованим прикладом має становити не менше 800 мм;
- ємність магазину (барабана) з установленим обмежувачем за наявності нарізної зброї не має перевищувати 10 патронів, а гладкоствольної – 4 патрони;
- мати запобіжник.

Боєприпаси – це спеціально виготовлені вироби одноразового використання, які призначені забезпечити ураження цілей в умовах збройної боротьби, самооборони, полювання, спорту. До бойових припасів належать патрони до нарізної вогнепальної зброї різних калібрів, а також заряджені патрони до гладкоствольних мисливських рушниць, мисливський порох і капсулі.

До пневматичної зброї належать пістолети, револьвери, гвинтівки калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду, в яких снаряд (куля) приводиться в рух за рахунок стиснених газів.

Холодна зброя – предмети та пристрої, конструктивно призначені та за своїми властивостями придатні для неодноразового заподіяння шляхом безпосередньої дії тяжких (небезпечних для життя в момент спричинення) і смертельних тілесних ушкоджень, дія яких ґрунтується на використанні м'язової сили людини.

До **пристроїв** належать такі пістолети і револьвери вітчизняного виробництва, які конструктивно призначені тільки для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії і технічно непридатні для стрільби бойовими патронами. При цьому їхня конструкція має забезпечувати неможливість взаємозаміни основних частин бойової і спортивної вогнепальної зброї, унеможлиблює здійснення пострілів в автоматичному режимі чергами.

Патрони до пристроїв – патрони, споряджені гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, призначені для відстрілу їх тільки пристроями вітчизняного виробництва і допущені в установленому порядку до використання.

До **матеріалів і речовин** дозвільної системи належать: вибухові матеріали і речовини, сильнодіючі отруйні речовини I-II класу безпечності, збудники інфекційних захворювань I-II групи патогенності і токсини.

До об'єктів дозвільної системи належать:

- підприємства, майстерні і лабораторії, на які поширюється дозвільна система,
- склади і бази, де зберігаються, вибухові матеріали і речовини, сильнодіючі отруйні речовини I - II класу безпечності, збудники інфекційних захворювань I - II групи патогенності і токсини,
- сховища,
- стрілецькі тири і стрільбища,
- мисливсько-спортивні стенди,
- підприємства і майстерні по виготовленню і ремонту вогнепальної та холодної зброї,
- піротехнічні майстерні,
- пункти вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування,
- магазини, в яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї, організації, що займаються збутом сильнодіючих отруйних речовин, і лабораторії, що проводять аналізи цих засобів і речовин, працюють із збудниками інфекційних захворювань I - II групи патогенності і токсинами).

1.3. Порядок здійснення поліцією контролю за обігом зброї

Здійснюючи контроль у сфері дозвільної системи, органи поліції відповідно до законодавства України видають міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, підприємствам, установам, організаціям, суб'єктам господарювання, що здійснюють діяльність з виробництва, ремонту, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення, боєприпасами до неї, холодною та охолощеною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу (далі – суб'єкти господарювання), дозволи на придбання, зберігання, перевезення (через митний кордон України, територією України, транзит через територію України) й використання вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, холодної зброї, охолощеної зброї, пневматичної зброї; пристроїв та патронів до них; вибухових матеріалів і речовин; на відкриття та функціонування сховищ, складів і баз, де вони зберігаються, стрілецьких тирів і стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, а також підприємств і майстерень з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, піротехнічних майстерень, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, магазинів, у яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них (далі – об'єкти дозвільної системи); громадянам – дозволи на придбання, зберігання та носіння вогнепальної мисливської зброї, холодної, охолощеної, пневматичної зброї, пристроїв.

Строки дії дозволів становлять:

- на виготовлення, зберігання та використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система, які видаються на ім'я керівників підприємств, установ і організацій, а також громадянам – 3 роки;
- на придбання та перевезення цих предметів, матеріалів і речовин – до 3 місяців;
- на придбання вибухових матеріалів – до 6 місяців.

Видача дозволів громадянам на придбання, зберігання та носіння зброї здійснюється після проведеного з ними вивчення матеріальної частини зброї, правил поводження з нею, її застосування та використання, що здійснюється у пунктах вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування після здачі заліку та отримання довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування

До складу комісій з приймання заліків обов'язково входять працівники дозвільної системи.

Громадяни України повинні в установленому законодавством порядку укласти договір страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї (далі – договір страхування).

Правом придбання мисливської гладкоствольної зброї та основних частин до неї користуються громадяни України, які досягли 21-річного віку, мисливської нарізної зброї та основних частин до неї – 25-річного віку, холодної, охолощеної та пневматичної зброї та основних частин до неї – 18-річного віку. Кількість зброї, яку може мати громадянин України, не обмежена, однак власник зброї повинен забезпечити її безумовну схоронність.

Якщо громадянин, який звертається до органу поліції для оформлення дозволу на придбання зброї, пристрою, вже має у власності чи у користуванні зброю, пристрій, він надає копію дозволу на зберігання цієї зброї, пристрою, а документи (довідки), які були подані при отриманні дозволу на придбання, зберігання (перереєстрації), є дійсними, повторно не оформляються, власник подає їх копії.

Військовослужбовці Збройних Сил України, інших військових формувань, а також особи рядового і начальницького складу органів поліції України дозволи на придбання мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної зброї, основних частин зброї, пневматичної зброї, холодної зброї одержують після подання рапорту, довідки з місця служби, платіжного документа (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги, копії 1, 2 та 11 сторінок паспорта громадянина України та заповненої картки-заяви.

Придбана мисливська вогнепальна нарізна, гладкоствольна зброя, основні частини зброї, охолощена, пневматична зброя, холодна зброя, пристрої протягом десяти днів з дня придбання мають бути зареєстровані в органах поліції за місцем проживання власника з одержанням дозволу на її зберігання та носіння.

Мисливські ножі придбаваються громадянами за наявності дозволу органу поліції на право зберігання та носіння мисливської вогнепальної зброї. При цьому в дозволі на право зберігання та носіння такої зброї магазином робиться відмітка про реалізацію ножа.

У разі неможливості зробити в дозволі на право зберігання та носіння мисливської зброї відмітку про придбання ножа магазином видається довідка, яка в 10-денний строк разом з відповідною заявою про реєстрацію подається власником до органу поліції за місцем реєстрації мисливської зброї.

Зброя, бойові припаси до неї, основні частини зброї, пристрої та патрони до них, що належать громадянам, мають зберігатися в металевих ящиках, сейфах, спеціально виготовлених для зберігання зброї, за місцем їх постійного проживання або в місцях тимчасового перебування власників (дачних будинках тощо), про що повідомляються органи поліції. При цьому зброя, пристрої повинні бути в розрядженому стані.

Дозволяється за погодженням з органами поліції, де зареєстрована зброя, основні частини зброї та пристрої, тимчасове їх зберігання без права використання в іншого члена сім'ї або найближчої близької особи, а в разі їх відсутності – в органах поліції або в інших громадян, які мають відповідні дозволи на зберігання особистої зброї на час тривалого (понад три місяці) відрадження, перебування на військових зборах або проходження власником зброї строкової служби у Збройних Силах України при дотриманні встановлених правил її зберігання. В особових справах власників зброї робиться запис про передачу зброї, основних частин зброї на тимчасове зберігання.

Під час перенесення або перевезення вогнепальна, пневматична зброя має бути у розрядженому стані та знаходитися у спеціальному чохлі, кейсі, футлярі тощо. Під час перенесення або перевезення зброї та боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них власник зобов'язаний мати при собі дозвіл органу поліції на право зберігання та носіння такої зброї, основних частин зброї та пристроїв.

У разі смерті власника нагородна, нарізна вогнепальна та інша зброя військових зразків, мисливська нарізна або гладкоствольна вогнепальна зброя, основні частини зброї та бойові припаси до неї, пневматична, холодна та охолощена зброя, пристрої та патрони до них у п'ятиденний строк здаються близькими особами до органів поліції на тимчасове зберігання до вирішення питання щодо спадкування майна (але на строк не більше шести місяців).

Порядок діяльності поліції щодо здійснення перевірок об'єктів дозвільної системи.

Всі об'єкти дозвільної системи інспекторами дозвільної системи та дільничними офіцерами поліції обстежуються щоквартально, а об'єкти, де зберігається велика кількість зброї (20 чи більше одиниць), і базові склади вибухових матеріалів і речовин – щомісяця. При цьому обстеження складів з вибуховими матеріалами і речовинами проводиться за участю посадових осіб поліції охорони, вибухотехнічних підрозділів Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України та органів ДСНС (за згодою).

Керівники органів поліції повинні не менше одного разу на рік особисто брати участь у перевірці об'єктів дозвільної системи.

На всіх об'єктах дозвільної системи обов'язково перевіряється організація внутрішнього контролю за схоронністю предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система.

Облік предметів, матеріалів і речовин, підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система, здійснюється в книзі обліку об'єктів дозвільної системи, які перебувають під контролем.

На кожний об'єкт дозвільної системи заводиться облікова справа, якій присвоюється реєстраційний номер. Облікові справи на об'єкти, які знаходяться на одному підприємстві, в установі, організації, ведуться окремо.

Облік власників мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, а також холодної зброї, пристроїв здійснюється в книзі обліку власників мисливської вогнепальної, пневматичної зброї, а також холодної зброї. Відомості про наявність такої зброї у громадян заносяться до баз даних єдиної інформаційної системи МВС.

На кожну особу, яка володіє вогнепальною мисливською, а також холодною, нагородною, пневматичною зброєю (крім відомчої зброї), пристроями, заводиться особова справа. Всі особові справи ведуться в УП ГУНП, а на власників мисливської гладкоствольної, пневматичної та холодної зброї – у територіальних підрозділах поліції.

1.4. Порядок реагування поліції на порушення правил дозвільної системи щодо обігу зброї

Органи поліції у випадку порушення правил дозвільної системи мають право:

– анулювати виданий підприємству, установі й організації дозвіл на придбання, зберігання і використання зброї, основних частин зброї, бойових припасів, пристроїв та патронів до них, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів і речовин при невиконанні встановлених правил користування і поводження з ними або при недоцільності їх подальшого зберігання, вилучати при необхідності зазначені предмети, опечатувати склади, бази й сховища, закривати стрілецькі тири і стенди, зброєремонтні

підприємства, магазини, що торгують зброєю, основними частинами зброї і боєприпасами, пристроями та патронами до них до усунення порушень відповідних правил;

– анулювати дозволи на придбання, зберігання і носіння зброї, основних частин зброї, пристроїв та боєприпасів, видані громадянам, які зловживають спиртними напоями, вживають наркотичні засоби без призначення лікаря, інші одурманюючі засоби, хворіють на психічні захворювання, та в інших випадках, передбачених законодавством;

– оглядати за участю адміністрації підприємств, установ, організацій приміщення, де знаходяться зброя, основні частини зброї, боєприпаси, вибухові матеріали, з метою перевірки дотримання правил поведінки з ними;

– оглядати зброю, пристрої та патрони до них, боєприпаси, що знаходяться у громадян, а також місця їх зберігання;

– анулювати дозволи на придбання, зберігання та носіння зброї, основних частин зброї та пристроїв, видані громадянам, у випадках, передбачених пунктом 5.1 глави 5 цього розділу. Після анулювання дозволу на зберігання і носіння зброї та пристрою власник зобов'язаний здати зброю (за наявності й основні частини зброї) чи пристрій, патрони і бойові припаси до них до органу поліції та прийняти рішення щодо подальшого її переоформлення чи реалізації. У разі незгоди власника з рішенням органу поліції про анулювання зазначеного дозволу матеріали передаються до суду для вирішення питання щодо примусового вилучення зброї, основних частин зброї, пристроїв, патронів і бойових припасів до них. При цьому відповідна інформація вноситься програмно-технічними засобами інформаційного порталу Національної поліції до баз даних єдиної інформаційної системи МВС (далі – БД);

– давати керівникам підприємств, установ, організацій обов'язкові для них письмові приписи щодо усунення порушень правил виготовлення, придбання, зберігання, обліку, охорони, перевезення і використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система.

1.5. Адміністративна відповідальність за порушення правил дозвільної системи щодо обігу зброї

Стаття 190 КУпАП. Порушення громадянами порядку придбання, зберігання, передачі іншим особам або продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї.

«Придбання, зберігання, передача іншим особам або продаж громадянами вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду без відповідного документа дозвільного характеру, виданого уповноваженим державним органом, –

тягнуть за собою накладення штрафу від семи до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією зброї або без такої.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, –

тягнуть за собою накладення штрафу від десяти до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією зброї».

Об'єктом цього правопорушення є суспільні відносини у сфері державного контролю за придбанням, зберіганням, передачею іншим особам або продажем вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї.

Об'єктивна сторона виражається у придбанні, зберіганні, передачі іншим особам або продажу вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду без дозволу органів Національної поліції (формальний склад). Тобто це – протиправність дій винних осіб: акт незаконного придбання, зберігання, передачі іншим особам або продажу вогнепальної, холодної або пневматичної зброї.

При порушенні даної статті до адміністративної відповідальності можна притягувати як особу, яка продає (передає) зброю, так і особу, яка її купує (приймає).

ВАЖЛИВО!!!

Необхідно звернути увагу, що диспозиція ст. 190 КУпАП передбачає відповідальність за зберігання зброї без документа дозвільного характеру. У випадку зберігання зброї з дозволом, термін дії якого закінчився, зазначені дії потрібно кваліфікувати за ст. 192 КУпАП.

Суб'єктивна сторона правопорушення характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Суб'єктом правопорушення може бути особа, якій виповнилося 16 років.

Суб'єктом порушень встановленого порядку щодо обігу й використання зброї можуть бути дві категорії осіб:

– громадяни, які не мають дозволу органів Національної поліції («неправильне» володіння) на право придбання і зберігання зброї, а також передачі самовільно або продажу іншим особам рушниці;

– громадяни, які мають дозволу органів Національної поліції на право придбання або зберігання зброї, але які передали або продали іншим особам належну їм на законних підставах зброю без дозволу органів Національної поліції.

У першому випадку громадяни можуть бути притягнуті до адміністративної відповідальності за кожне з перерахованих порушень, а в другому – винні особи відповідають тільки за незаконний продаж або передачу зброї.

Примітка:

Протоколи за ст. 190 КУпАП «Порушення громадянами порядку придбання, зберігання, передачі іншим особам або продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї» складають посадові особи органів Національної поліції, а розглядають справи – суди (судді).

Стаття 191 КУпАП. Порушення громадянами правил зберігання, носіння або перевезення нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів.

«Порушення правил зберігання, носіння або перевезення нагородної, вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів громадянами, які мають відповідний документ дозвільного характеру, виданий уповноваженим державним органом на зберігання зазначеної зброї, –

тягне за собою накладення штрафу від семи до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з оплатним вилученням зброї і бойових припасів або без такого.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, –

тягнуть за собою накладення штрафу від десяти до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією зброї і бойових припасів».

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері обігу і використання зброї.

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого коментованою статтею, полягає у порушенні правил зберігання, носіння або перевезення вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів.

Об'єктивна сторона може проявлятися у наступних діях:

- зберігання зброї в домашніх умовах без чохла в зібраному вигляді і зарядженому стані (аналогічно перевезення зброї в такому стані в транспорті);
- зберігання зброї в незачинених або зі слабкими запорами шафах і ящиках, що не виключають доступ до зброї сторонніх осіб;
- спільне зберігання зброї і бойових припасів;
- розвішування зброї і патронташів з бойовими припасами на стінах у житлових кімнатах та інших приміщеннях;

- зберігання зброї на дачах, у гаражах, сараях, у багажниках автомобілів і ін.;
- зберігання зброї в гуртожитках (крім сімейного), у вахтових, тимчасових приміщеннях та ін.;
- передача на зберігання зброї родичам, знайомим і іншим особам (крім випадків, передбачених законом);
- носіння або перевезення зброї громадянами без наявного дозволу на це органів Національної поліції.

ВАЖЛИВО!!!

Необхідно звернути увагу, що п. 12.12 Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затверджена наказом МВС України № 622 від 21.08.1998, передбачає зброю, бойові припаси до неї, основні частини зброї, пристрої та патрони до них, що належать громадянам, мають зберігатися в металевих ящиках, сейфах, спеціально виготовлених для зберігання зброї, за місцем їх постійного проживання або в місцях тимчасового перебування власників (дачних будинках тощо), про що повідомляються органи поліції. При цьому зброя, пристрої мають бути в розрядженому стані.

Будь-яких додаткових вимог для громадян щодо облаштування сейфів для зберігання зброї (товщина стінок, наявність додаткових замків, посиленні петлі тощо) НЕ передбачено.

Суб'єктами даних правопорушень є власники вогнепальної, холодної і пневматичної зброї і бойових припасів; особи, які мають нагородну вогнепальну зброю, а також спортсмени стрілецьких видів спорту, яким дозволене зберігання мисливських спортивних стендових рушниць за місцем проживання без права полювання (тобто громадяни, які мають дозвіл на зберігання зброї).

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Примітка:

Протоколи про адміністративне правопорушення за ст. 191 КУпАП «Порушення громадянами правил зберігання, носіння або перевезення нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових

припасів» мають право складати посадові особи органів Національної поліції, а розглядають справи і приймають рішення щодо притягнення осіб до відповідальності – суди (судді).

Стаття 192 КУпАП. Порухення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття її на облік.

«Порухення громадянами встановлених строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду або правил взяття їх на облік в уповноваженому органі Міністерства внутрішніх справ України у разі зміни місця проживання, –

тягне за собою попередження або накладення штрафу від п'яти до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

Об'єктом даного проступку є суспільні відносини у сфері обігу і використання зброї.

Об'єктивна сторона виражається в порушенні громадянами встановлених строків реєстрації (перереєстрації) вогнепальної гладкоствольної мисливської або холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду або правил взяття їх на облік в органах Національної поліції у випадку зміни місця проживання (формальний склад).

Відповідно до встановленого порядку, зброя обов'язково підлягає реєстрації в органах Національної поліції **не пізніше десяти днів після її придбання**, а перереєстрація зброї здійснюється в органах Національної поліції **один раз на три роки**. Органи Національної поліції здійснюють контроль за реєстрацією (перереєстрацією) зброї, дотриманням правил постановки її на облік при зміні місця проживання власника зброї.

Суб'єктами даних проступків є громадяни, у яких на законних підставах є в особистому володінні і користуванні вогнепальна, холодна або пневматична зброя, фізичні осудні особи.

Суб'єктивна сторона проступку визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Примітка:

Складають протоколи за ст. 192 КУпАП «Порухення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття її на облік» та розглядають справи про це правопорушення – посадові особи органів Національної поліції (ст.ст. 222, 255 КУпАП).

Стаття 193 КУпАП. Ухилення від реалізації вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів.

«Ухилення від реалізації вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів громадянами, у яких уповноваженим державним органом анульовано документ дозвільного характеру на їх зберігання і носіння, –

тягне за собою накладення штрафу від п'яти до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з оплатним вилученням зброї і бойових припасів».

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері обігу й використання зброї.

Об'єктивна сторона даного виду правопорушення виражається в бездіяльності, тобто у невиконанні, ухиленні власника вогнепальної зброї від її реалізації згідно з розпорядженням працівників органів Національної поліції про її реалізацію у встановлений термін.

Ухилення від реалізації вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів до неї характеризується обов'язковою кваліфікуючою ознакою – анулюванням органами Національної поліції дозволів на право зберігання і носіння даних видів зброї.

Після акту анулювання наявна у власників зброя повинна бути в місячний строк відправлена в мисливський магазин на комісійний продаж, продана або подарована особі, яка має дозвіл органів Національної поліції на право її придбання. У випадку закінчення зазначеного строку реалізації зброї власник притягається до адміністративної відповідальності за ухилення від виконання вимог встановлених правил.

Особливістю провадження у справах цієї категорії є необхідність примусового вилучення зброї відповідно до вимог ст. 265 КУпАП. За цих обставин складається протокол вилучення, у якому обов'язково вказується марка або модель, калібр, серія і номер зброї, що вилучається, кількість і вид бойових припасів.

Суб'єктами правопорушення є особи, у яких до видання акту анулювання дозволу зброя перебувала на законних підставах. Крім того, до даної категорії осіб можна віднести власників зброї, що стали ними за правом успадкування, але при цьому не є членами мисливських колективів і не мають дозволу на право її зберігання з відміткою «без права полювання».

Суб'єктивна сторона характеризується наявністю вини у формі умислу.

Примітка:

Протокол за ст. 193 КУпАП «Ухилення від реалізації вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів» складають посадові особи органів Національної поліції, а розглядають справи і приймають рішення щодо притягнення осіб до адміністративної відповідальності – суди (судді).

Стаття 194 КУпАП. Порушення працівниками торговельних підприємств (організацій) порядку продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів.

«Продаж працівниками торговельних підприємств (організацій) вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів підприємствам, установам, організаціям та громадянам, що не мають на це відповідного документа дозвільного характеру, виданого уповноваженим державним органом, –

тягне за собою накладення штрафу від п'ятнадцяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті, –

тягнуть за собою накладення штрафу від двадцяти до двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

Об'єкт проступку становлять суспільні відносини у сфері обігу й використання зброї.

Об'єктивна сторона правопорушення зазначена в диспозиції цієї статті: продаж працівниками торговельних підприємств (організацій) вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів підприємствам, установам, організаціям, що не мають на це відповідного дозволу органів Національної поліції.

Продаж зброї здійснюється у визначеному законом порядку. Суть його полягає у тому, що для її придбання громадяни повинні одержати відповідний дозвіл органів Національної поліції. Працівники торговельних підприємств зобов'язані точно дотримуватися встановленого порядку продажу зброї і бойових припасів.

Суб'єктами правопорушень є фізичні особи – відповідальні працівники підприємств, установ, організацій (спеціальний суб'єкт), особи, яких вже було піддано адміністративному стягненню за аналогічне правопорушення (особливий суб'єкт).

Суб'єктивна сторона проступку характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Примітка:

Протокол за ст. 194 КУпАП складається посадовими особами органів Національної поліції (ст. 255 КУпАП), до повноважень яких належить і розгляд та винесення постанови про застосування заходів адміністративної відповідальності (ст. 222 КУпАП).

Стаття 195 КУпАП. Порушення працівниками підприємств, установ, організацій правил зберігання або перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів.

«Порушення правил зберігання або перевезення вогнепальної чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів

працівниками підприємств, установ, організацій, відповідальними за їх охорону, а так само використання ними зазначеної зброї і бойових припасів не за призначенням, –

тягнуть за собою накладення штрафу від десяти до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, –

тягнуть за собою накладення штрафу від п'ятнадцяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

Об'єктом проступку є суспільні відносини у сфері обігу й використання зброї.

Об'єктивна сторона згаданих видів правопорушень включає як дію (наприклад, використання зброї не за призначенням), так і бездіяльність (невиконання правил зберігання і перевезення зброї).

До порушень правил зберігання, перевезення зброї і боєприпасів належать також такі правопорушення щодо відомчої зброї.

Суб'єктами цих правопорушень є тільки особи, на яких в офіційному порядку керівництвом організацій, установ, підприємств покладено функції щодо зберігання, перевезення і використання вогнепальної, холодної або пневматичної зброї і бойових припасів (спеціальний суб'єкт) та особи, яких вже було піддано адміністративному стягненню за аналогічне правопорушення (особливий суб'єкт).

Суб'єктивна сторона виражається як у формі прямого умислу, так і у формі необережності.

Примітка:

Складають протокол про правопорушення та розглядають адміністративну справу за цим деліктом посадові особи органів Національної поліції (ст.ст. 222, 255 КУпАП).

Стаття 195-4 КУпАП. Порушення порядку виробництва, придбання, зберігання чи продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами.

«Порушення порядку виробництва, придбання, зберігання чи продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами, –

тягне за собою накладення штрафу від чотирьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією електрошокових пристроїв і спеціальних засобів.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, –

тягнуть за собою накладення штрафу від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією електрошокових пристроїв і спеціальних засобів».

Об'єктом цього правопорушення є громадський порядок та громадська безпека.

Предметом посягання цього правопорушення є встановлений порядок виробництва, придбання, зберігання та продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів.

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого коментованою статтею, полягає у порушенні порядку виробництва, придбання, зберігання чи продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами.

ВАЖЛИВО!!!

Необхідно звернути увагу, що відповідно до п. 8 Додатку № 1 до Постанови ВРУ «Про право власності на окремі види майна» від 17.06.1992 № 2471 електрошокові пристрої та спеціальні засоби, що застосовуються правоохоронними органами (зокрема Національною поліцією), заборонено мати у власності громадянам.

Відповідальність за порушення встановленого припису саме й передбачена диспозицією ст. 195-4 КУпАП.

Відповідно до положень Постанови КМУ «Про затвердження переліку та Правил застосування спеціальних засобів військовослужбовцями Національної гвардії під час виконання службових завдань» від 20 грудня 2017 р. № 1024¹² до спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами (зокрема військовослужбовцями Національної гвардії), слід відносити:

- гумові та пластикові кийки;
- електрошокові пристрої контактної та контактано-дистанційної дії;
- засоби обмеження рухомості (кайданки, сітки для зв'язування тощо);
- засоби та пристрої обмеження доступу на певну територію (захисні бар'єри, турнікети);
- засоби примусової зупинки транспорту;
- службові собаки та службові коні;
- засоби акустичного та мікрохвильового впливу;
- спеціальні маркувальні та фарбувальні засоби;
- пристрої, гранати та боєприпаси світлозвукової дії;
- засоби, споряджені гумовими або аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії;
- засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії;

¹² Про затвердження переліку та Правил застосування спеціальних засобів військовослужбовцями Національної гвардії під час виконання службових завдань: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.12.2017 р. № 1024. *Офіційний вісник України*. 2018, № 3, стор. 30, ст. 117.

- пристрої для відстрілу спеціальних засобів, зазначених в абзацах восьмому – одинадцятому цього переліку;
- пристрої, гранати, боєприпаси та малогабаритні підривні пристрої для руйнування перешкод і примусового відчинення приміщень;
- засоби, споряджені безпечними димоутворюючими препаратами;
- водомети, бронемашини без встановленого на них штатного озброєння та інші спеціальні транспортні засоби.

ВАЖЛИВО!!!

Враховуйте у службовій діяльності, що зберігання особою пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії (так звана «травматична зброя»), без відповідного дозволу Національної поліції, потрібно кваліфікувати саме за ст. 195-4 КУпАП.

2. ЄДИНИЙ РЕЄСТР ЗБРОЇ, ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНТРОЛЮ ЗА ОБІГОМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

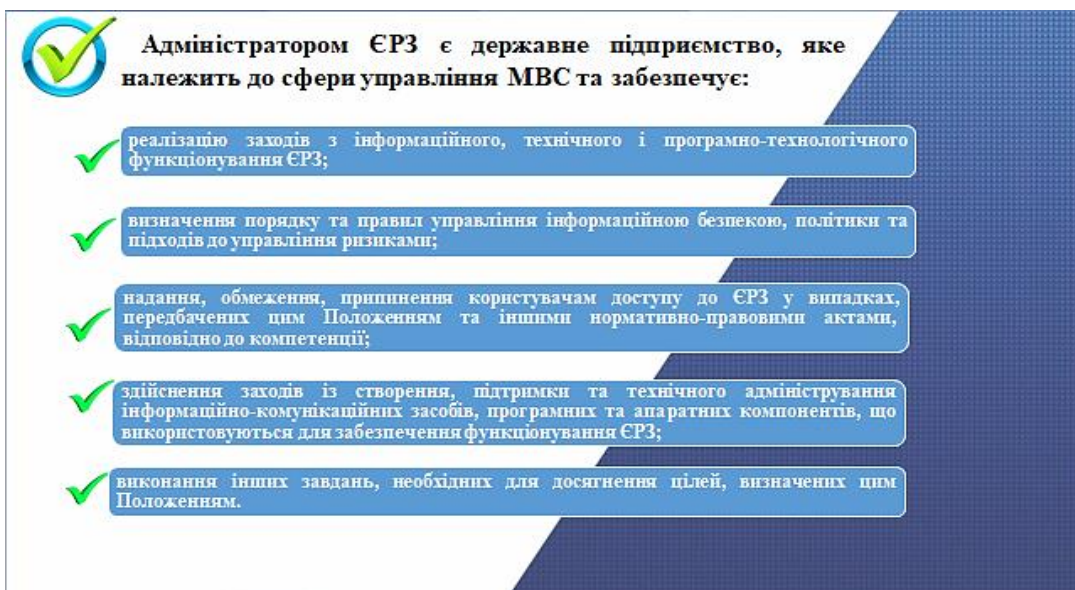
Єдиний реєстр зброї (далі – ЄРЗ) є одним із елементів контролю в системі обігу вогнепальної зброї, який з недавнього часу повністю автоматизований.

Забезпечення формування державної політики у сфері публічної безпеки, складовою якої є система контролю потенційно небезпечних сфер суспільної діяльності, наприклад, таких, як обіг зброї, є одним з основних завдань МВС України. Держава зобов'язана створювати ефективні засоби контролю потенційно небезпечних сфер, встановлювати обмеження, вимоги. Водночас такі вимоги та обмеження повинні бути максимально зрозумілими та позбавлені можливості неправомірного впливу, що й забезпечує автоматизація процесу контролю за обігом зброї у формі єдиного реєстру зброї.

Загалом функціонування Єдиного реєстру зброї є необхідним. По-перше, його наявність дозволяє уникнути тривалої паперової тяганини, по-друге, за допомогою реєстру можна здійснювати збалансований контроль у сфері обігу зброї.

Разом з тим наказом МВС України від 10.01.2022 № 2 затверджено Положення про функціональну підсистему «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ, яке визначає основні завдання, мету, функції, структуру функціональної підсистеми «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ, загальні вимоги та порядок доступу до інформації в ЄРЗ.

Володільцем інформації про предмети та вибухові матеріали, що обробляється в ЄРЗ, є МВС, яке забезпечує збереження та захист інформації від випадкової втрати або знищення, незаконної обробки та незаконного доступу до інформації.

 Адміністратором ЄРЗ є державне підприємство, яке належить до сфери управління МВС та забезпечує:

- реалізацію заходів з інформаційного, технічного і програмно-технологічного функціонування ЄРЗ;
- визначення порядку та правил управління інформаційною безпекою, політики та підходів до управління ризиками;
- надання, обмеження, припинення користувачам доступу до ЄРЗ у випадках, передбачених цим Положенням та іншими нормативно-правовими актами, відповідно до компетенції;
- здійснення заходів із створення, підтримки та технічного адміністрування інформаційно-комунікаційних засобів, програмних та апаратних компонентів, що використовуються для забезпечення функціонування ЄРЗ;
- виконання інших завдань, необхідних для досягнення цілей, визначених цим Положенням.

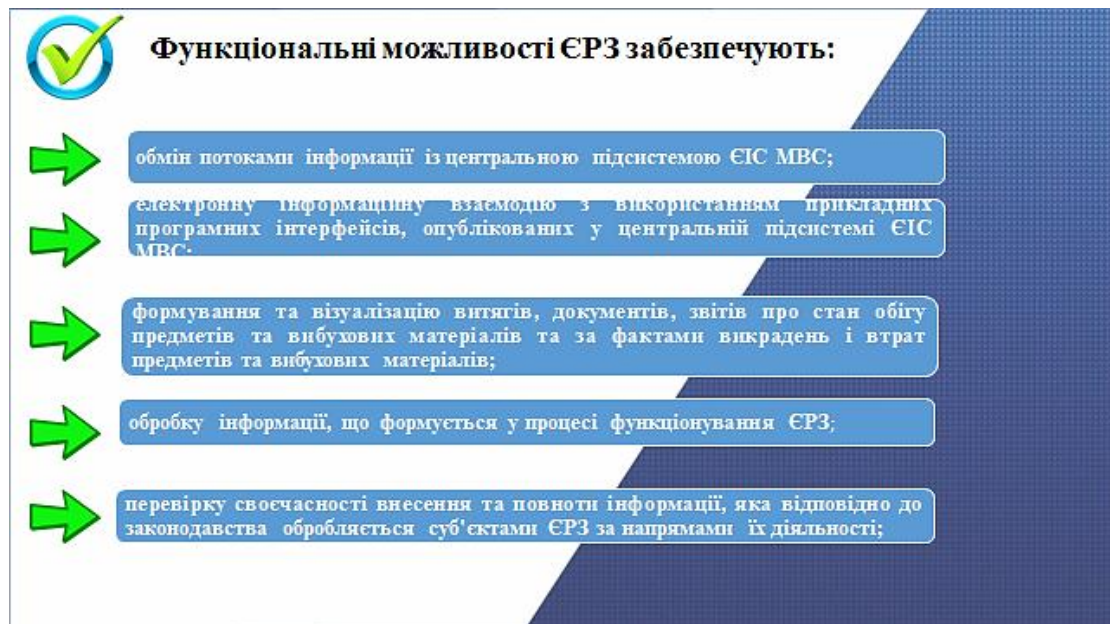
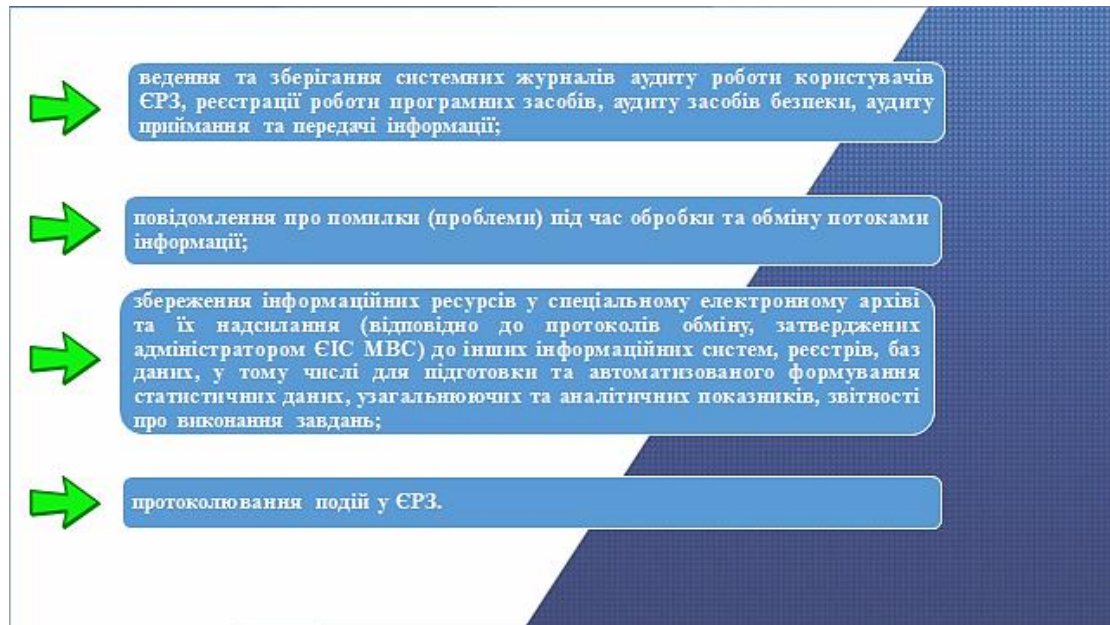
Користувачами ЄРЗ є уповноважені особи суб'єктів ЄРЗ та інші особи, які вчиняють дії у сфері обігу предметів та вибухових матеріалів, яким в установленому порядку надано відповідні права доступу до інформації в ЄРЗ.

Метою обробки інформації в ЄРЗ є:

- ✓ ідентифікація предметів або вибухових матеріалів;
- ✓ автоматизація процесів інформаційного, довідкового, організаційного та технологічного забезпечення у сфері обігу предметів та вибухових матеріалів, фіксації фактів викрадень та втрат предметів та вибухових матеріалів;
- ✓ забезпечення державою ефективного контролю у сфері обігу предметів та вибухових матеріалів, запобігання викраденням та втратам предметів та вибухових матеріалів;
- ✓ сприяння своєчасності прийняття управлінських рішень у сфері обігу предметів та вибухових матеріалів та за фактами викрадень і втрат предметів та вибухових матеріалів.

Основними завданнями ЄРЗ є: автоматизація ділових процесів користувачів ЄРЗ до рівня стандартів операційних процедур та автоматизованого робочого місця користувача, забезпечення формування, зберігання, спільного використання і верифікації користувачами інформації ЄРЗ.

- систематизацію та узагальнення інформації, перетворення її у формат, придатний для проведення подальшого аналізу та забезпечення роботи користувачів ЄРЗ, автоматизованих підсистем підтримки прийняття рішень, сигнальних та контрольних сервісів;
- автоматизацію та верифікацію процесів інформаційної діяльності суб'єктів ЄРЗ в інтерактивному режимі реального часу;
- комплексний захист інформації, що міститься в ЄРЗ;
- автентифікацію та авторизацію користувачів ЄРЗ, інформаційних або інформаційно-комунікаційних систем та/або походження та цілісність електронних даних;
- логічний контроль та контроль повноти інформації для кожного інформаційного об'єкта;
- синтаксичний та семантичний контроль, контроль за повнотою файлів інформаційного обміну;

Порядок доступу до інформації в ЄРЗ

Доступ до публічної інформації у формі відкритих даних ЄРЗ реалізується через сервіси на офіційних вебсайтах суб'єктів ЄІС МВС без електронної ідентифікації особи.

Доступ фізичних, юридичних осіб до інформації про них в електронній формі, що обробляється в ЄРЗ, здійснюється з використанням засобів електронної ідентифікації особи засобами ЄІС МВС, що відповідають вимогам законодавства.

Надання доступу користувачам ЄРЗ здійснюється на підставі заяви про надання доступу до функціональної підсистеми «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ (додаток А) (далі – заява про надання доступу).

Припинення доступу користувачам ЄРЗ здійснюється на підставі заяви про припинення доступу до функціональної підсистеми «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ (додаток Б) (далі – заява про припинення доступу).

Заява про надання доступу або заява про припинення доступу підписуються уповноваженою особою суб'єкта ЄРЗ та надсилаються до Міністерства внутрішніх справ України для розгляду відповідно до законодавства.

Заява про надання доступу або заява про припинення доступу подаються в паперовій формі, зокрема, через оператора поштового зв'язку або в електронній формі за допомогою засобів інформаційних, електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, у тому числі шляхом надсилання на електронну поштову адресу МВС, з дотриманням вимог законодавства України у сфері електронних довірчих послуг.

Розгляд заяви про надання доступу здійснюється структурним підрозділом апарату Міністерства внутрішніх справ України з питань інформатизації (далі – уповноважений підрозділ МВС), який перевіряє повноту наданих відомостей та залежно від виду діяльності суб'єкта ЄРЗ, користувачам якого необхідно надати доступ, протягом п'яти робочих днів з дня отримання такої заяви надсилає її для перевірки до структурного підрозділу апарату МВС, до повноважень якого належать питання ліцензування окремих видів господарської діяльності (далі – структурний підрозділ МВС з питань ліцензування) та/або уповноваженого підрозділу з контролю за обігом зброї центрального органу управління поліції (далі – УП ЦОУП).

Перевірка відомостей, зазначених у заяві про надання доступу щодо наявності або відсутності повноважень, пов'язаних з обігом предметів та поводженням з вибуховими матеріалами, та інформування уповноваженого підрозділу МВС здійснюється УП ЦОУП, структурним підрозділом МВС з питань ліцензування протягом п'яти робочих днів з дня отримання такої заяви.

МВС за результатами перевірки протягом п'яти робочих днів надсилає адміністратору ЄРЗ, за наявності підстав для надання доступу до ЄРЗ, заяву про надання доступу для організації доступу до ЄРЗ, а в разі відсутності таких підстав – повідомляє в паперовій або електронній формі суб'єкта ЄРЗ про відмову в наданні доступу до ЄРЗ залежно від форми поданої ним заяви.

Суб'єкти ЄРЗ, уповноваженим особам яких надано доступ до ЄРЗ для реалізації своїх повноважень, зобов'язані негайно, але не пізніше наступного робочого дня із дня припинення виконання користувачем ЄРЗ своїх повноважень або встановлення обставин, що перешкоджають діяльності користувача під час роботи з ЄРЗ, письмово повідомити уповноважений підрозділ МВС про необхідність припинення доступу до ЄРЗ такого користувача.

Розгляд заяви про припинення доступу та інформування адміністратора ЄРЗ здійснюється уповноваженим підрозділом МВС протягом п'яти робочих днів з дня отримання такої заяви.

Єдиний реєстр зброї передбачає створення електронних кабінетів. Тобто українцям надана можливість отримати дозвіл на придбання зброї, дозвіл на зберігання чи носіння зброї, не виходячи з дому. Подати документи для отримання дозволів можливо за допомогою «Єдиного вікна для громадян».

У ЄРЗ інформація зберігається у формі структурованих даних, інформаційних об'єктів, наскрізних ідентифікаторів, електронних документів.

Внесенню до ЄРЗ підлягає:

- інформація про предмет (технічний стан і відстріл, фотографії), мається на увазі інформація про вогнепальну зброю, її основні частини та боєприпаси до неї;

- відомості про зміни до предметів, здійснені у процесі переробки або ремонту (зокрема електронні копії (фотокопії) документів, які утворюються під час таких дій);

- інформація про фізичних та юридичних осіб, що надається ними в установленому законодавством порядку (зокрема унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі щодо фізичних осіб (за наявності));

- інформація про місця зберігання предметів та вибухових матеріалів;

- документи (у тому числі електронні копії паперових документів), що надаються фізичними та юридичними особами, з питань, пов'язаних з обігом предметів та поводженням із вибуховими матеріалами;

- рішення та інші документи (зокрема їх електронні копії), прийняті (видані) уповноваженими особами суб'єктів ЄРЗ, пов'язані з обігом предметів та вибухових матеріалів;

- відомості про факти викрадень і втрат предметів та вибухових матеріалів (зокрема електронні копії, фотокопії документів, які утворюються під час таких дій).

Очікується, що за допомогою реєстру буде здійснюватися облік повного життєвого циклу зброї, дієвий контроль за дотриманням законодавства в сфері обігу зброї. Також наявність реєстру дозволить здійснити перехід до використання дозволів в електронному вигляді та зробить прозорою дозвільно-реєстраційну діяльність.

Отримання дозволу на придбання зброї

За відсутності встановлених законом обмежень громадяни України або особи, які мають посвідку на постійне проживання, мають право отримати дозвіл на придбання: з 18 років – холодної, охолощеної, пневматичної зброї; з 21 року – мисливської гладкоствольної зброї, її основних частин та пристроїв; з 25 років – мисливської нарізної зброї, її основних частин.

Розмір адміністративного збору за отримання дозволу складає 18 (вісімнадцять) грн. Строк дії дозволу складає 3 місяці.

Для отримання дозволу на придбання мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної та охолощеної зброї, пристрою подаються такі документи:

- заява, в якій зазначаються відомості паспорта громадянина України (паспорта громадянина України з безконтактним електронним носієм, паспорта громадянина України для виїзду за кордон) або посвідки на постійне проживання (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата, місце народження, задеклароване / зареєстроване місце проживання (перебування) (далі – місце проживання), серія та/або номер, ким, коли виданий паспорт, від імені якого подаються документи;

- одна фотокартка розміром 3,5x4,5 см в електронній або паперовій формі;

- медична довідка (крім охолощеної зброї);

- копія договору страхування (крім пристроїв);

- довідка про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування (крім охолощеної зброї);

- документ, який підтверджує статус особи щодо права придбання, зберігання і носіння пристроїв (для пристроїв);

- платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги;

- якщо фактичне місце проживання власника відрізняється від задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування), додатково подається копія паперового витягу із реєстру територіальних громад.

Отримати дозвіл на придбання зброї можливо електронним шляхом (через електронний кабінет інформаційного сервісу «Єдине вікно для громадян»). Для цього особисто звернутися до відповідного органу поліції через оператора поштового зв'язку, або ж через суб'єкта господарювання (магазин зброї), який має ліцензію на провадження господарської діяльності з торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, незалежно від місця проживання.

Під час звернення до органу поліції або магазину з торгівлі зброєю особа обов'язково пред'являє паспорт громадянина України, а також реєстраційний номер облікової картки платника податків.

Підставами для відмови у видачі дозволу на придбання зброї можуть бути:

1. подання неповного переліку документів (відомостей) та/або їх недостовірності;

2. наявності в особи медичних протипоказань до виконання вказаних функціональних обов'язків та володіння зброєю;

3. наявність даних про систематичне (два чи більше разів) порушення такою особою громадського порядку (притягнення два чи більше разів протягом року до адміністративної відповідальності за ст. 173 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП);

4. систематичного порушення вимог щодо зберігання, перевезення, використання раніше придбаної зброї, пристроїв (притягнення два чи більше разів протягом року до адміністративної відповідальності за ст.ст. 174, 190, 191, 193, 194, 195 КУпАП);

5. керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за ч.ч. 2, 3 ст. 130 КУпАП);

6. розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за ч.ч. 2, 3 ст. 178 КУпАП);

7. незаконного виробництва, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності два чи більше разів за ст. 44 КУпАП);

8. вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за ст. 173-2 КУпАП);

9. наявності вмотивованої постанови державного виконавця про встановлення тимчасового обмеження боржника в праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії;

10. надходження від уповноваженого органу до УП ЦОУП, УП ГУНП інформації про повідомлення такій особі про підозру або інформації про складення щодо такої особи повідомлення про підозру, що не вручене через невстановлення її місцезнаходження;

11. наявності в особи судимості за злочин, яка не погашена або не знята в установленому порядку;

12. відсутності права, визначеного актами законодавства, на придбання, зберігання і носіння пристроїв;

13. наявності рішення суду про конфіскацію чи оплатне вилучення зброї, основної частини зброї, пристрою (протягом року з дня набрання законної сили).

За результатом розгляду поданих заявником документів приймається Рішення у формі електронного документа, на який накладається кваліфікований електронний підпис.

На підставі Рішення в ЄРЗ формується відповідний запис про надання дозволу або відмову в його наданні.

З дати формування відповідного запису дозвіл вважається наданим заявнику, а власник – поставленим на облік.

Рішення приймаються у строк, що не перевищує 30 календарних днів.

Отримання дозволу на зберігання, носіння вогнепальної зброї

Отримати дозвіл на зберігання, носіння зброї можна так само або через електронний кабінет інформаційного сервісу «Єдине вікно для громадян», особисто через органи поліції, через оператора поштового зв'язку, або ж через магазин зброї.

Строк дії такого дозволу складає до 3 (трьох) років. Для отримання дозволу на зберігання та носіння мисливської нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв до заяви долучаються такі документи: довідка про огляд технічного стану і відстріл нарізної зброї, її основних частин, пристрою, видана установами Експертної служби МВС (якщо такої інформації немає в ЄРЗ), або довідка про огляд технічного стану мисливської гладкоствольної зброї, її основних частин, охолощеної зброї, газових пістолетів (револьверів), видана установами Експертної служби МВС (якщо такої інформації немає в ЄРЗ); квитанція про сплату коштів за надання послуги; у випадку, якщо місце проживання власника відрізняється від зазначеного під час надання документів для отримання дозволу на придбання зброї, пристроїв, додатково надається витяг із реєстру територіальних громад про нове задеклароване/зареєстроване місце проживання (перебування).

За результатом розгляду поданих заявником документів орган поліції приймає Рішення у формі електронного документа, на який накладається кваліфікований електронний підпис. Вказане Рішення є підставою для формування в ЄРЗ відповідного запису про надання дозволу або відмову в його наданні.

Рішення про надання дозволу на зберігання та носіння мисливської нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв приймаються органами поліції у строк, що не перевищує п'ятнадцяти робочих днів.

З дати формування відповідного запису дозвіл вважається наданим заявнику, а власник – поставленим на облік.

Підставами для відмови у наданні дозволу на зберігання та носіння зброї слугують ті ж самі підстави, що визначені для відмови у наданні дозволу на придбання зброї.

Потрібно зазначити, що за допомогою «Єдиного вікна для громадян» можна також отримати послуги зі зміни місця зберігання зброї, продовження строку дії дозволу на придбання, перевезення, зберігання, носіння зброї, направлення на комісійний продаж вогнепальної зброї, а також отримати витяг є Єдиного реєстру зброї¹³.

¹³ З 23 червня в Україні запрацює Єдиний реєстр зброї. URL : <https://mvs.gov.ua/uk/news/z-23-cervnia-v-ukrayini-zapracuie-jedinii-rejestr-zbroji>.

ПОРЯДОК ОТРИМАННЯ ЦИФРОВИХ ПОСЛУГ У СФЕРІ ОБІГУ ЗБРОЇ

1

Формується в електронній формі засобами ведення Єдиного реєстру зброї

2

Нацполіцією приймається рішення щодо володіння зброєю

3

Відображається в Єдиному вікні громадян

ЯК ОТРИМАТИ?

Відтепер документи можна подавати через:

ПРОЦЕС ОТРИМАННЯ ЦИФРОВОЇ ПОСЛУГИ У СФЕРІ ОБІГУ ЗБРОЇ

ЩО ЗМІНИТЬСЯ ПІСЛЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЄДИНОГО РЕЄСТРУ ЗБРОЇ?

3. ОСОБЛИВОСТІ ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ЦИВІЛЬНИМИ ОСОБАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Питання обігу зброї в Україні ніколи не було врегульовано на рівні закону, за винятком відповідальності, встановленої Кримінальним кодексом України. За останні два роки народні депутати неодноразово намагалися вирішити окреслене питання, подаючи на розгляд комітетам Верховної Ради України законопроекти, зміст яких полягає у наданні законних підстав обігу цивільної вогнепальної зброї. Проте дотепер такого законодавчого акту не прийнято. Введення воєнного стану в Україні ставить нові виклики перед Україною, які за 30-річну історію існування сучасної незалежної України виникають вперше і зумовлюють застосування критичних (не властивих нормальному розвитку держави) норм, реалізація яких може через обмеження певних прав громадян забезпечити належну обороноздатність країни, створити можливості для відсічі збройної агресії та забезпечити конституційні права громадян, зокрема, в тому числі, на захист їх права власності¹⁴. Починаючи з 2014 року, з моменту порушення територіальної цілісності України шляхом збройного вторгнення російської федерації і до сьогодні і навіть після завершення війни нагальним є і буде залишатись питання обігу вогнепальної зброї та забезпечення належного контролю за її зберіганням, перевезенням та використанням.

Констатуючи акт збройної агресії російської федерації проти суверенітету України, беручи до уваги прагнення цивільних осіб до активної участі у національному спротиві, прагнучи захистити життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку людини як найвищої соціальної цінності, враховуючи положення частини першої статті 65 Конституції України, згідно з якою захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України є обов'язком громадян України, 3 березня 2022 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України»¹⁵. Відповідно цього Закону у період дії воєнного стану громадяни України, а також іноземці та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України (далі – цивільні особи), можуть брати участь у відсічі та стримуванні збройної агресії російської федерації та/або інших держав, у тому числі отримати вогнепальну зброю і боєприпаси до неї відповідно до порядку та вимог, встановлених Міністерством внутрішніх справ України.

¹⁴ Про введення воєнного стану у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України: Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.

¹⁵ Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України: Закон України від 03.03.2022 р. № 2114-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-20#Text>.

Застосування цивільними особами вогнепальної зброї, отриманої відповідно до цього Закону, здійснюється аналогічно до застосування зброї військовослужбовцями під час виконання ними завдань щодо відсічі збройної агресії проти України в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України¹⁶.

Цивільні особи, які беруть участь у відсічі та стримуванні збройної агресії проти України, під час застосування вогнепальної зброї повинні керуватися такими принципами, що **ґрунтуються на загально визначених нормах міжнародного гуманітарного права:**

- неминучості застосування вогнепальної зброї в разі, коли це є абсолютно очевидним та необхідним;
- військової необхідності застосування вогнепальної зброї в разі, коли в інший спосіб реалізувати право на самооборону та/або виконати поставлені завдання неможливо;
- пропорційності застосування вогнепальної зброї у тій мірі, в якій це необхідно для досягнення мети самооборони та/або відсічі, стримування збройної агресії проти України, якщо це не заподіє стороннім особам і цивільним об'єктам надмірної шкоди порівняно з очікуваними конкретними військовими перевагами.

Застосування вогнепальної зброї повинне здійснюватися таким чином, щоб заподіяти мінімальну шкоду в кожній конкретній ситуації.

Під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії проти України у період дії воєнного стану цивільні особи мають право застосовувати вогнепальну зброю для:

- відбиття нападу або запобігання загрозі нападу на військові та/або цивільні об'єкти, що охороняються;
- запобігання вчиненню та/або припинення протиправних дій чи діяльності осіб, причетних до збройної агресії;
- звільнення захоплених військових та/або цивільних об'єктів або запобігання (перешкоджання) такому захопленню;
- знищення зброї, бойової техніки, транспортних або технічних засобів, які перебувають у користуванні осіб, причетних до збройної агресії;
- захисту цивільних осіб, військових та/або цивільних об'єктів від нападу;
- запобігання та/або припинення діяльності, затримання, роззброєння або знешкодження осіб, причетних до збройної агресії;
- припинення дій осіб, які вчинили або вчиняють правопорушення;
- припинення дій осіб, які перешкоджають виконанню законних вимог осіб, залучених до виконання завдань, пов'язаних із запровадженням і здійсненням заходів правового режиму воєнного стану;

¹⁶ Про затвердження Порядку застосування цивільними особами вогнепальної зброї під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України у період дії воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2022 р. № 448. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448-2022-%D0%BF#n9>.

– відбиття нападу на осіб, залучених до виконання завдань, пов'язаних із запровадженням і здійсненням заходів правового режиму воєнного стану, або інших осіб, у разі виникнення загрози їх життю чи здоров'ю.

Рішення про застосування зброї під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії проти України у період дії воєнного стану приймається цивільними особами з урахуванням обстановки у взаємодії з відповідним командиром з'єднання, військової частини і підрозділу Збройних Сил.

Цивільні особи під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії проти України у період дії воєнного стану мають право самостійно приймати рішення про застосування вогнепальної зброї відповідно до вимог цього Порядку з подальшим обов'язковим повідомленням відповідному командирі з'єднання, військової частини і підрозділу Збройних Сил та/або правоохоронного органу **у разі:**

- індивідуальної самооборони;
- захисту життя і здоров'я інших осіб.

Цивільні особи зобов'язані здати отриману ними вогнепальну зброю і невикористані боєприпаси до неї до органів Національної поліції України не пізніше 10 днів після припинення або скасування дії воєнного стану в Україні. За порушення цієї вимоги цивільні особи несуть кримінальну відповідальність.

У період дії воєнного стану громадяни України можуть брати участь у відсічі та стримуванні збройної агресії російської федерації та/або інших держав, застосовуючи власну нагородну зброю, спортивну зброю (пістолети, револьвери, гвинтівки, гладкоствольні рушниці), мисливську нарізну, гладкоствольну чи комбіновану зброю та бойові припаси до неї.

Цивільні особи не несуть відповідальності за застосування вогнепальної зброї проти осіб, які здійснюють збройну агресію проти України, якщо така зброя застосована на підставі та в порядку, визначених у Законі України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України».

Водночас одним із останніх пакетів законопроектів, поданих для обговорення у комітетах Верховної Ради України, є проект Закону України «Про право на цивільну вогнепальну зброю» (реєстр. № 5708 від 25.06.2021)¹⁷, проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України для реалізації положень Закону України «Про право на цивільну вогнепальну зброю» (реєстр. № 5709 від 25.06.2021)¹⁸, а також проект Закону України «Про право на самозахист та володіння цивільною вогнепальною зброєю»

¹⁷ Про право на цивільну вогнепальну зброю: проект Закону України від 25.06.2021 р. № 5708. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72360.

¹⁸ Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України для реалізації положень Закону України «Про право на цивільну вогнепальну зброю»: проект Закону України від 25.06.2021 р. № 5709. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72361.

(реєстр. № 5708-1 від 13.07.2021)¹⁹, проєкт Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України для реалізації положень Закону України «Про право на самозахист та володіння цивільною вогнепальною зброєю» (реєстр. № 5709-1 від 13.07.2021)²⁰, зміст яких дозволяє сформулювати певні зауваження та пропозиції.

Аналіз змісту проєкту Закону України «Про право на цивільну вогнепальну зброю» (реєстр. № 5708 від 25.06.2021) дозволяє навести перспективи щодо запровадження права на цивільну вогнепальну зброю²¹.

Законопроєктом пропонується:

- визначити поняття права власності на цивільну вогнепальну зброю;
- визначити умови та порядок отримання громадянами України та юридичними особами документів про право власності на цивільну вогнепальну зброю;
- здійснити класифікацію цивільної вогнепальної зброї; розробити порядок видачі медичного висновку про відсутність медичних протипоказань, які перешкоджають отриманню документа на цивільну вогнепальну зброю, який передбачає створення спеціальної інформаційно-довідкової системи з провадженням кваліфікованого електронного підпису особи, яка сформувала висновок;
- розробити порядок створення та ведення Єдиного державного реєстру цивільної вогнепальної зброї;
- визначити повноваження суб'єктів єдиного державного реєстру цивільної вогнепальної зброї;
- визначити загальні засади цивільного обігу (обороту) вогнепальної зброї та боєприпасів;
- визначити загальні засади здійснення права і виконання обов'язків власників цивільної вогнепальної зброї;
- встановити порядок отримання права на цивільну вогнепальну зброю та боєприпаси;
- визначити порядок страхування цивільної відповідальності власників цивільної вогнепальної зброї; передбачити обмеження щодо права на цивільну вогнепальну зброю та боєприпаси;

¹⁹ Про право на самозахист та володіння цивільною вогнепальною зброєю: проєкт Закону України від 13.07.2021 р. № 5708-1. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72481.

²⁰ Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України для реалізації положень Закону України «Про право на самозахист та володіння цивільною вогнепальною зброєю»: проєкт Закону України від 13.07.2021 р. № 5709-1. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72483.

²¹ Про право на цивільну вогнепальну зброю: проєкт Закону України від 25.06.2021 р. № 5708. URL : <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/27190>.

– передбачити використання цивільної вогнепальної зброї для самозахисту;

– визначити поняття зон, вільних від зброї; передбачити державний контроль у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї.

Слід відзначити, що цей законопроект, лібералізуючи з одного боку обіг цивільної вогнепальної зброї в Україні, одночасно посилює відповідальність за її незаконне використання, зокрема пропонується внести до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) та Кримінального кодексу України (далі – КК) зміни, якими:

– до переліку видів адміністративних стягнень додати ще один вид позбавлення спеціального права, наданого громадянину, – права на володіння цивільною зброєю та бойовими припасами до неї;

– доповнити статтю 30 КУпАП після частини першої новою частиною, згідно з якою передбачається «Позбавлення наданого даному громадянину права на володіння цивільною вогнепальною зброєю та бойовими припасами до неї застосовується на строк до трьох років за порушення порядку користування цим правом або на строк від трьох до п'яти років за систематичне (три та більше разів протягом року) порушення порядку користування цим правом»;

– крім викладення в новій редакції статей 190 - 195 КУпАП, посилити адміністративну відповідальність шляхом збільшення штрафів, встановивши їх у розмірі від п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів. Так, розмір штрафу становитиме від 850 до 85000 грн, зокрема, за:

а) порушення громадянами порядку придбання, зберігання, передачі іншим особам або продажу цивільної вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї;

б) порушення правил зберігання або транспортування цивільної вогнепальної чи холодної зброї;

в) порушення строків повідомлення про зміну місця постійного зберігання зброї;

г) ухилення від реалізації цивільної вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів;

д) порушення працівниками торговельних підприємств (організацій) порядку продажу цивільної вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів;

е) порушення працівниками підприємств, установ, організацій правил зберігання або перевезення цивільної вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів.

Перестороги щодо реалізації перспективних законодавчих змін щодо запровадження права на цивільну вогнепальну зброю.

Цей законопроект, як і багато інших, що були підготовлені раніше, є черговою спробою розширення можливостей для реалізації права фізичних осіб на вільне володіння цивільною вогнепальною зброєю, до якої

законопроектом віднесено автоматичну вогнепальну зброю – вогнепальну зброю з автоматизованим перезарядженням, з якої, натиснувши один раз на спусковий гачок, можна здійснити більше одного пострілу.

Однак громадська думка та думка політиків і правоохоронців не збігаються з приводу вільного володіння вогнепальною зброєю цивільними особами, більшість з них погоджується, що сьгоднішнє суспільство навіть в умовах воєнного стану не готове до належного (законного) зберігання та володіння і застосування цієї зброї, досить високий рівень напруги в суспільстві, неможливість якісної підготовки до володіння цією зброєю, низький рівень правової культури та особистої відповідальності можуть в сукупності призвести до неправомірного застосування вогнепальної зброї, що може спричинити летальні наслідки. І з іншого боку повна заборона використання цивільної вогнепальної зброї і небажання здійснювати поступові кроки до легалізації вогнепальної зброї (в першу чергу для самозахисту) може привести і призводить до латентності цивільного обігу цієї зброї, що буде мати значно гірші наслідки. У зв'язку з цим слід підтримати прагнення законотворців та їх однодумців щодо поступового переходу до використання громадянами зброї, починаючи від надання дозволу на вільне зберігання вогнепальної зброї для відстрілів гумовими кулями, застосування якої в більшості випадків не призводить до важких наслідків, проведення аналізу практики законності її застосування, і тільки після цього порушувати питання законодавчого урегулювання повноцінного вільного обігу вогнепальної зброї. Саме така ініціатива з моменту початку війни виникла у фахівців МВС України і сьогодні міністерству поставлено завдання підготовки проекту базового закону про вільний обіг цивільної зброї для самозахисту, який, сподіваємось, буде першою спробою законодавчого урегулювання права володіння та використання цивільної вогнепальної зброї.

Публічний, зокрема державний контроль за обігом вогнепальної зброї, є одним із пріоритетних напрямів діяльності Національної поліції. Так, в статті 23 Закону України «Про Національну поліцію» до основних повноважень поліції віднесено: здійснення контролю за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ; приймання, зберігання та знищення вилученої, добровільно зданої або знайденої вогнепальної, газової, холодної та іншої зброї, боєприпасів, набоїв, вибухових речовин та пристроїв. Безпосередню реалізацію своїх повноважень у сфері контролю за обігом вогнепальної зброї Національна поліція здійснює через відділи контролю за обігом зброї, які входять до структури територіальних органів поліції.

Основним інструментарієм діяльності даних підрозділів у сфері контролю за обігом вогнепальної зброї є Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затверджена наказом МВС України 21.08.98 № 622.

Форми контролю за обігом вогнепальної зброї, які здійснюють підрозділи Національної поліції:

1) видача дозволів на придбання, зберігання, перевезення і використання вогнепальної зброї, бойових припасів до неї;

2) надання дозволів на відкриття і функціонування об'єктів дозвільної системи;

3) обстеження таких об'єктів, погодження укладення трудових договорів на виконання робіт, пов'язаних з виготовленням, придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням спеціально визначених предметів і матеріалів;

4) проведення профілактичних заходів щодо попередження та припинення порушень правил дозвільної системи;

5) притягнення осіб до відповідальності в порядку, встановленому законом за вчинення правопорушень, пов'язаних з обігом вогнепальної зброї.

Розділом 3 «Контроль за об'єктами дозвільної системи» цього положення визначено алгоритм дій підрозділів НП у сфері здійснення контролю за обігом вогнепальної зброї.

Щодо останніх нормативних змін порядку контролю за обігом вогнепальної зброї слід відмітити, що на період дії воєнного стану було прийнято наказ МВС № 170 від 01.03.2022 року, який спростив порядок надання дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану²².

Примітка:

Слід відмітити, що цей порядок стосується лише мисливської зброї, «травматична зброя» в ньому не підпадає під сферу спрощеного порядку видачі. В той же час варто висловити свою точку зору з приводу такого спрощення, адже спрощення порядку обігу, зокрема отримання дозволу на носіння зберігання та застосування мисливської зброї, може мати значні негативні наслідки для життя та здоров'я громадян у випадку порушення порядку її застосування, адже травматична зброя має менш вразливі характеристики ніж мисливська вогнепальна зброя, під якою слід розуміти вогнепальну зброю, що відповідає вимогам, установленим до мисливської

²² Про особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану: Наказ МВС від 01.03.2022 р. № 170. *Офіційний вісник України*. 2022, стор. 5, ст. 953.

зброї технічним регламентом, а за його відсутності – національним (галузевим) стандартом, зокрема мисливські гвинтівки, карабіни та штуцери, гладкоствольні рушниці, гладкоствольні рушниці із свердловиною «парадокс» з нарізами 100-140 мм на початку або в кінці ствола, мисливські рушниці зі свердловиною «сюпра», комбіновані рушниці, що мають поряд з гладкими і нарізні стволи. Не досліджуючи всі технічні характеристики мисливської зброї, а вона може бути досить потужною, а також доволі частими є покращення її потужностей за рахунок незаконного переобладнання власниками зброї, слід резюмувати, що вимоги до отримання дозволу на зберігання, володіння та застосування мисливської зброї мають бути більші високими, ніж до травматичної зброї.

Крім того, контроль за дотриманням умов та правил зберігання, перевезення та використання такої мисливської зброї має бути посилено, перевірки не мають носити формальний характер, походження патронів, які використовуються для відстрілу з цієї зброї, має бути легальне, патрони мають бути дозволеного маркування, без дообладнання та переробки з метою посилення бойової дії.

Наскрізним питанням запровадження процедури часткової легалізації вогнепальної зброї в Україні, як зазначають фахівці МВС, є запровадження Єдиного реєстру зброї. Це не лише база даних для обліку пістолетів і гвинтівок, придбаних громадянами, а передусім ефективний інструмент електронного обміну інформацією та документами між громадянами, суб'єктами господарювання й органами Національної поліції шляхом використання можливостей Єдиного реєстру зброї, а також обміну інформацією з іншими реєстрами у сфері полювання, спорту й охоронної діяльності²³. Однак даний реєстр має бути належно захищений від кібератак та нерозповсюдження персональних даних власників зброї.

Також аналіз змісту проєкту Закону України «Про право на цивільну вогнепальну зброю» (реєстр. № 5708 від 25.06.2021) дозволяє не погодитися з окремими пропозиціями авторів. Зокрема, запропоновані авторами законопроєкту зміни до Закону України «Про Національну поліцію»²⁴ вважаємо нелогічними, зважаючи на те, що у даному випадку цивільна вогнепальна зброя прирівняна до спеціальних засобів, що не відповідає дійсності. Такий висновок впливає зі змісту доповнень статей 42 та 45 Закону України «Про Національну поліцію», які прирівнюють цивільну вогнепальну зброю до спеціальних засобів в частині переліку спеціальних засобів, які уповноважені використовувати поліцейські, а також під час висвітлення загальних правил їх застосування.

²³ Драп'ятий Б. Законодавче врегулювання обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні: за крок до історичної події України. *Голос України*. 2022. № 217 (7967). URL : <http://www.golos.com.ua/article/354081>.

²⁴ Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*, 2015, № 40-41, ст. 379; 2020, № 2, ст. 5.

На наш погляд, цивільна вогнепальна зброя та спеціальні засоби – це не тотожні поняття, що підтверджується наступним:

1) визначення, запропоноване авторами цього ж законопроекту, а саме: «цивільна вогнепальна зброя та бойові припаси – вогнепальна зброя та бойові припаси, які не заборонені Законом для цивільного обігу, які можуть перебувати у власності фізичних та юридичних осіб у порядку, визначеному цим Законом», тобто чітко визначено, що цивільна вогнепальна зброя є зброєю, а не спеціальним засобом;

2) текст законопроекту містить зміни до Закону України «Про охоронну діяльність»²⁵, в яких не відбувається отожднення спеціальних засобів та цивільної вогнепальної зброї, а навпаки, завжди відбувається відокремлення цих понять, наприклад, Розділ IV має назву «Застосування в охоронній діяльності заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, цивільної вогнепальної зброї та використання службових собак».

На наш погляд, доповнення Закону України «Про Національну поліцію» положенням щодо застосування поліцейськими цивільної вогнепальної зброї потрібне, але умови та порядок такого застосування мають бути виділені у окрему статтю Закону. А запропоновані авторами законопроекту, що аналізується, доповнення до пункту 11 частини 4 статті 42 та пункту 10 частини 3 статті 45 Закону України «Про Національну поліцію» пропонуємо виключити.

Доповнюючи статтю 16 Закону України «Про охоронну діяльність», осторонь залишається частина 5 статті, в якій мова йде лише про спеціальні засоби, хоча сама стаття присвячена особливостям застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та цивільної вогнепальної зброї. Незрозумілим вважаємо зосередження авторів законопроекту винятково на спеціальних засобах, розкриваючи початок та інтенсивність їх застосування, адже те саме стосується і заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та цивільної вогнепальної зброї. Тому пропонуємо доповнити аналізовану норму усім спектром заходів, про які йде мова у статті.

Також в контексті даної норми варто наголосити ще на такому. Сімейний кодекс України у статті 6 чітко дає визначення таких категорій: дитина (особа до досягнення повноліття), малолітня дитина (особа до досягнення чотирнадцяти років), неповнолітня дитина (особа у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років)²⁶. З огляду на це автори законопроекту дозволяють застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби та цивільну вогнепальну зброю щодо малолітніх дітей, які не входять до категорії «неповнолітні». На наш погляд, більш доречним є застосування терміну «діти» у контексті аналізованої статті законопроекту, адже у даному

²⁵ Про охоронну діяльність: Закон України від 22.03.2012 р. № 4616-VI. *Відомості Верховної Ради України*, 2013, № 2, ст. 8.

²⁶ Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 р. № 2947-III. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2002, № 21-22, ст. 135.

випадку заборонятиметься застосовувати вказані заходи до осіб, які не досягли вісімнадцятирічного віку, а уточнення «коли їхній вік очевидний або відомий» забезпечуватиме гарантування помилки у визначенні вікової приналежності особи.

У комплекті з вищезгаданим законопроектом відбулася реєстрація та подання до обговорення проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України для реалізації положень Закону України «Про право на цивільну вогнепальну зброю» (реєстр. № 5709 від 25.06.2021), який серед іншого змінює зміст статті 192 КУпАП, встановлюючи адміністративну відповідальність за порушення строків повідомлення про зміну місця постійного зберігання зброї. Пропонуємо доповнити аналізовану норму законопроекту складом правопорушення, який передбачає відповідальність за порушення строків реєстрації (перереєстрації) зброї, адже законопроект «Про право на цивільну вогнепальну зброю» (реєстр. № 5708) передбачає порядок реєстрації цивільної вогнепальної зброї, а відповідно і будуть випадки його порушення. Саме тому статтю 192 КУпАП пропонуємо назвати «Порушення строків реєстрації (перереєстрації) зброї, строків повідомлення про зміну місця постійного зберігання зброї», а також пропонуємо виділити в окремі частини статті вказані склади адміністративного правопорушення.

Менше, ніж через місяць, у Верховній Раді України зареєстровано новий варіант проекту Закону України «Про право на самозахист та володіння цивільною вогнепальною зброєю» (реєстр. № 5708-1 від 13.07.2021). Варто зауважити, що у тексті законопроекту автори використовують термін «цивільна зброя», а назва законопроекту містить термін «цивільна вогнепальна зброя». З метою уникнення юридичних колізій пропонуємо уніфікувати в тексті законопроекту використану термінологію, застосовуючи термін «цивільна вогнепальна зброя», адже таке формулювання є більш точним та законним.

Також варто наголосити, що у тексті законопроекту постійно використовується словосполучення «цивільна зброя і набої». Відповідно до змісту цього ж проекту «набої – це спеціально виготовлені вироби одноразового використання що складаються з компонентів: металюного елемента (куля, картеч або заряд шроту), гільзи, заряду пороху (іншої вибухової речовини), запалювального елемента (капсуля) та інших, конструктивно обумовлених елементів (пижі, контейнери тощо), призначені для проведення пострілу з вогнепальної зброї металюним елементом, що одержує направлений рух у стволі за рахунок енергії, що утворюється при згорянні порохового металюного заряду чи спеціальних горючих сумішей, та має достатню кінетичну енергію для ураження цілі, що знаходиться на визначеній відстані». Як відомо, крім набоїв та самої зброї обмеженню в обігу підлягають і інші боєприпаси (гранати, бойові частини та механізми зброї, міни, капсулі, вибухові компоненти тощо), а набої є частиною бойових

припасів. З урахуванням вищевикладеного пропонуємо в тексті законопроекту використовувати словосполучення «цивільна вогнепальна зброя та бойові припаси».

Третім загальним моментом для всього проекту нормативно-правового акту є те, що в тексті постійно використовується термін «оборот зброї». Відповідно до змісту академічного тлумачного словника української мови даний термін означає «те саме, що й оберт; повний повторюваний цикл у якомусь процесі». Проте з огляду на контекст, в якому використано даний термін, більш доречним, на наш погляд, є застосування терміну «обіг зброї». Відповідно до академічного тлумачного словника української мови даний термін означає «використання, вжиток».

Крім того, аналіз змісту зазначеного законопроекту дозволяє зробити висновок про те, що серед переліку термінів і понять, запропонованих авторами, відсутній термін «транспортування цивільної вогнепальної зброї», проте термін «носіння» присутній та надане його законодавче визначення. Принципова різниця між «транспортуванням зброї» та «носінням зброї» полягає у тому, в якому стані переміщується зброя (розряджена зброя чи ні). Зважаючи на однорідність вказаних нами дій, пропонуємо передбачити визначення терміну «транспортування» у статті 1 законопроекту: транспортування цивільної вогнепальної зброї – це будь-яке переміщення (перенесення) розрядженої цивільної вогнепальної поза місцем її постійного зберігання.

Зважаючи на викладене, незрозумілою видається позиція авторів проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України для реалізації положень Закону України «Про право на самозахист та володіння цивільною вогнепальною зброєю» (реєстр. № 5709-1 від 13.07.2021) [5], який подавався разом з попереднім. Даний проект містить пропозицію щодо зміни змісту статті 191 КУпАП та передбачає встановлення адміністративної відповідальності за порушення громадянами лише правил зберігання або транспортування цивільної зброї і набоїв. Враховуючи викладені нами пропозиції та зауваження, пропонуємо додатково встановити адміністративну відповідальність і за порушення правил носіння зброї, а зміст норми КУпАП викласти у такому формулюванні: «Порушення громадянами правил зберігання, носіння або транспортування цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів».

І насамкінець проаналізуємо пропозицію авторів щодо доповнення КУпАП статтею 266¹ «Огляд особи, яка здійснює транспортування або носіння цивільної зброї на стан алкогольного та/або наркотичного сп'яніння (нетверезий стан)». Неозброєним оком можна побачити невідповідність запропонованої норми положенням чинного законодавства. Зокрема, стаття 266 КУпАП, до якої відсилає аналізована нами норма законопроекту, регламентує порядок відсторонення осіб від керування транспортними засобами, річковими, морськими і маломірними суднами та огляд на стан

алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції. Тобто від початку станами, які знижують швидкість реакції особи, вважається не тільки стан алкогольного або наркотичного сп'яніння, а також інше сп'яніння (наприклад, токсикоманія тощо) або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції. Даними положеннями і пропонуємо доповнити норму, розширивши її зміст.

У підсумку слід зазначити, що перехід до спрощеної системи надання дозволу на володіння вогнепальною зброєю для всіх фізично осудних громадян має бути поступовий і базуватись на таких засадах:

- забезпечення легального обігу вогнепальної зброї та жорсткого контролю за реалізацією;
- створення єдиного реєстру вогнепальної зброї;
- максимальна ідентифікація власників такої зброї;
- виключення формальних процедур отримання дозволу на зброю;
- створення можливостей для навчання власників зброї та надання відповідних документів, які підтверджують високий рівень таких знань та вмій;
- належний, а не формальний контроль за умовами зберігання даної зброї;
- запровадження процедури зупинення та позбавлення дозволу на зброю;
- підвищення рівня культури користування вогнепальною зброєю та ін.

Правові підстави запровадження права на цивільну вогнепальну зброю перебувають на стадії становлення, дискусія серед громадськості триває дотепер. Водночас вирішення питання про визначення правових підстав запровадження права на цивільну вогнепальну зброю є вимогою сьогодення, яка не викликає сумнівів, оскільки узаконення обігу наявної в Україні зброї – це питання часу.

4. ОСОБЛИВОСТІ ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ, ЗАРЕЄСТРОВАНОЇ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Події, які відбуваються в Україні після 24 лютого 2022 року, спонукають до удосконалення процедури контролю за обігом вогнепальної зброї. У період з 2014 по 2022 роки питання так гостро не стояло, адже не було такої масовості у надходженні вогнепальної зброї з прифронтових та окупованих територій.

У даному розділі мова йтиме саме про особливості обігу вогнепальної зброї, зареєстрованої на окупованій території України. Зауважимо, що дотепер дане питання не врегульовано на нормативному рівні і чіткого алгоритму дій у поліцейських немає. У своєму дослідженні ми спираємося на чинні нормативно-правові акти та відпрацьовану за два роки повномасштабного збройного конфлікту практику відповідних підрозділів, зокрема у Дніпропетровській області, яка є прифронтовою і часто стикається з порушенням правил обігу вогнепальної зброї.

Перш за все, слід наголосити, що від початку збройного конфлікту в 2022 році в автоматичному порядку вся вогнепальна зброя, яка була зареєстрована на окупованій території, заносилася у реєстр Національної поліції до категорії «кримінальна зброя». А після потрапляння на територію України цієї зброї будь-який її обіг був обмежений (тобто таку зброю не можна було продати, носити, застосовувати тощо). Виявлення поліцейськими у особи такої зброї загрожувало їй настанням кримінальної відповідальності.

Водночас дана норма не узгоджена з положенням про продовження дозволів на носіння зброї на термін дії воєнного стану. Так, 18.03.2022 наказом МВС України № 195 «Про продовження строку дії дозволів у сфері обігу зброї, пристроїв та вибухових матеріалів під час дії воєнного стану в Україні»²⁷ встановлено, що під час дії воєнного стану в Україні строк дії дозволів, визначених Інструкцією про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженою наказом МВС України від 21 серпня 1998 року № 622, продовжується на період до 10 днів після припинення або скасування дії воєнного стану в Україні.

²⁷ Про продовження строку дії дозволів у сфері обігу зброї, пристроїв та вибухових матеріалів під час дії воєнного стану в Україні: наказ МВС України від 18.03.2022 р. № 195. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0345-22#Text>.

Проте згідно з чинним законодавством продовження строку дії дозволів у сфері обігу зброї, пристроїв і вибухових матеріалів здійснюється уповноваженими підрозділами Національної поліції України за зверненням громадян України, уповноважених представників юридичних осіб. Так, пункт 12.5 Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів²⁸ передбачає, що для прийняття рішення про продовження строку дії дозволу на зберігання та носіння зброї, основних частин зброї, пристроїв в органи Національної поліції подаються такі документи: заява; медична довідка; копія договору страхування; довідка про огляд технічного стану і відстріл нарізної зброї, її основних частин, пристрою, видана установами Експертної служби МВС не пізніше як за 60 календарних днів до дня звернення (якщо такої інформації немає в Єдиному реєстрі зброї), або довідка про огляд технічного стану мисливської гладкоствольної зброї, її основних частин, охолощеної зброї, газових пістолетів (револьверів), видана установами Експертної служби МВС не пізніше як за 60 календарних днів до дня звернення (якщо такої інформації немає в Єдиному реєстрі зброї); документи, визначені пунктом 3 Тимчасової інструкції про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв або пунктом 6 розділу II Інструкції про умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв (для пристроїв); платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

На підставі рішення про продовження строку дії дозволу на зберігання та носіння зброї, основних частин зброї, пристроїв формується витяг з Єдиного реєстру зброї про наявність дозволу на зберігання, носіння зброї. Продовження строку дії дозволу на зберігання та носіння охолощеної зброї не потрібне.

Зміст даного положення працівники поліції доводять шляхом проведення роз'яснювальної роботи із власниками зброї, строк дії дозволів яких завершується. Наприклад, дільничні офіцери поліції під час планових перевірок власників зброї, поліцейські, які несуть службу на блок-постах та виявляють таких власників.

²⁸ Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: наказ МВС України від 21.08.1998 р. № 622. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>.

Якщо з окупованої території була вивезена вогнепальна зброя, що вже була занесена до категорії «кримінальна зброя», то власник має звернутися до відділу контролю за обігом зброї територіального управління Національної поліції за місцем його реєстрації або будь-якого іншого такого відділення. Найчастіше такі особи мають юридичний статус – внутрішньо переміщена особа.

Внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру²⁹. Факт внутрішнього переміщення підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, що діє безстроково. Довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи засвідчує місце її проживання на період наявності вищевказаних підстав.

Підставою для скасування дії довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи та внесення відомостей про це в Єдину інформаційну базу даних про внутрішньо переміщених осіб є обставини, за яких внутрішньо переміщена особа:

- а) подала заяву про відмову від довідки;
- б) скоїла кримінальне правопорушення:
 - дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади;
 - посягання на територіальну цілісність і недоторканність України; терористичний акт;
 - втягнення у вчинення терористичного акту;
 - публічні заклики до вчинення терористичного акту;
 - створення терористичної групи чи терористичної організації;
 - сприяння вчиненню терористичного акту;
 - фінансування тероризму;
 - вчинення кримінального правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку або військового кримінального правопорушення;
 - повернулася до покинутого місця постійного проживання;
 - виїхала на постійне місце проживання за кордон;
 - подала завідомо недостовірні відомості³⁰.

²⁹ Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 р. № 1706-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>.

³⁰ Там само.

У разі зміни місця проживання власник протягом 30 календарних днів подає визначеному порядку заяву та витяг із реєстру територіальної громади про нове задеклароване/зареєстроване місце проживання (перебування).

Особова справа власника, яка ведеться в паперовій формі, надсилається до органу (підрозділу) поліції за новим місцем проживання, а в Єдиний реєстр зброї вноситься інформація про нове місце зберігання зброї, основних частин зброї, пристроїв. У разі вилучення зброї у випадках, передбачених законодавством, добровільної її здачі до органу (підрозділу) поліції, її продажу, смерті власника, припинення обліку предметів і матеріалів з підстав, передбачених наказом МВС України від 21.08.1998 № 622, особова справа здається в архів, про що в Єдиному реєстрі зброї робиться відповідний запис³¹.

Під час офіційного звернення власника зброї, який вивіз її з окупованої території, до підрозділу Національної поліції рекомендуємо оформити таку дію, як добровільну здачу вогнепальної зброї, що не передбачає відповідальності для власника такої зброї. Із 3 квітня 2022 року скасовано відповідальність у разі добровільної здачі зброї, бойових припасів та вибухівки: набув чинності Закон України «Про внесення змін до статті 263 Кримінального кодексу України щодо скасування відповідальності у випадках добровільної здачі зброї, бойових припасів, вибухових речовин або пристроїв»³². Відповідно до чинного законодавства не підлягає кримінальній відповідальності за вчинення дій, передбачених частиною першою (носіння, зберігання, придбання, передача чи збут вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв без передбаченого законом дозволу) або другою (носіння, виготовлення, ремонт або збут кинджалів, фінських ножів, кастетів чи іншої холодної зброї без передбаченого законом дозволу) цієї статті, особа, яка добровільно здала органам влади зброю, бойові припаси, вибухові речовини або вибухові пристрої³³.

Після цього рекомендовано поліцейським відділу контролю за обігом зброї направити власника до територіального науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України.

³¹ Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: наказ МВС України від 21.08.1998 р. № 622. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>.

³² Про внесення зміни до статті 263 Кримінального кодексу України щодо скасування відповідальності у випадках добровільної здачі зброї, бойових припасів, вибухових речовин або пристроїв: Закон України від 24.03.2022 р. № 2150-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2150-20#Text>.

³³ Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

Науково-дослідні експертно-криміналістичні центри МВС України – це державні спеціалізовані установи судової експертизи, які є територіальними підрозділами Експертної служби МВС, діяльність яких спрямовується і координується МВС України відповідно до Положення про Експертну службу МВС України від 03.11.2015³⁴. Серед завдань таких центрів – відстрілювання вогнепальної зброї та огляд її технічного стану та інших робіт у межах компетенції, а також надання інших платних послуг.

Експертне дослідження може бути проведене: для вогнепальної та холодної зброї, яку здають до підрозділів Національної поліції з метою подальшої реєстрації на замовника (в тому числі під час проведення місячників добровільної здачі зброї); для виробів, які конструктивно схожі зі зброєю й боеприпасами (патронами), що мають господарсько-побутове призначення (макети масогабаритні, сувеніри тощо); для визначення криміналістичного статусу зразка зброї (виробу) з метою проходження прикордонного й митного оформлення під час виїзду за кордон та під час оформлення приватних колекцій зброї; для визначення справності, зносу, технічного стану (параметрів) вогнепальної, пневматичної та холодної зброї тощо, в тому числі під час купівлі/продажу (реєстрації/перереєстрації); для встановлення моделі (майстра), року виготовлення та роз'яснення змісту клейм, маркувальних позначень.

Даний перелік фактів, за якими може бути проведене експертне дослідження, не є вичерпним. Експертне дослідження проводиться на підставі звернень: юридичних осіб (лист) та фізичних осіб (письмова заява), при собі необхідно мати документ, що посвідчує особу.

Направлення власника до територіального науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України для проведення експертного дослідження відбувається за кошти власника на предмет справності вогнепальної зброї, переробки або зміни вогнепальної зброї. Така дія має бути застосована поліцейськими аби з'ясувати, чи не зазнала конструктивних змін вогнепальна зброя у період, коли вона перебувала на окупованій території.

Після цього особа має підтвердити наявність підстав для отримання вогнепальної зброї та подати новий пакет документів для отримання дозволу на носіння вогнепальної зброї.

Відпрацьований алгоритм дій поліцейських у ситуаціях, коли особа переміщає на територію України вогнепальну зброю, яка була зареєстрована на окупованій території, є максимально наближеним до тих умов, в яких перебуває держава, її чинної нормативно-правової бази, а також є оптимальним шляхом попередження вчинення такими особами правопорушень. Вважаємо за необхідне доопрацювання вищевикладеного алгоритму дій та закріплення його у відомчих нормах права з метою надання йому статусу обов'язковості.

³⁴ Про затвердження Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України: наказ МВС України від 03.11.2015 р. № 1343. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-15#Text>.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Драп'ятий Б. Законодавче врегулювання обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні: за крок до історичної події України. *Голос України*. 2022. № 217 (7967). URL : <http://www.golos.com.ua/article/354081>.
2. З 23 червня в Україні запрацює Єдиний реєстр зброї. URL : <https://mvs.gov.ua/uk/news/z-23-cervnia-v-ukrayini-zapracuie-jedinii-rejestr-zbroyi>.
3. Звіт Національної поліції України за 2021 рік. URL : https://media-www.npu.gov.ua/npu-pre-prod/sites/1/Docs/Dialnist/Richni_zvity/Zvit_NPU_2021_.pdf.
4. Звіт Національної поліції України за 2022 рік. URL : https://media-www.npu.gov.ua/npu-pre-prod/sites/1/%20%D0%9D%D0%9F%D0%A3%20%D0%B7%D0%B0%202022%20%D1%80%D1%96%D0%BA_.pdf.
5. Звіт Національної поліції України за 2023 рік. URL : https://media-www.npu.gov.ua/npu-pre-prod/sites/1/Docs/Dialnist/Richni_zvity/zvit_NPU_2023.pdf.
6. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
7. Миронюк С. Особливості реалізації дозвільної та контрольної функції Національної поліції у сфері обігу вогнепальної зброї в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 4. С. 28-34.
8. Про введення воєнного стану у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України: Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.
9. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України для реалізації положень Закону України «Про право на цивільну вогнепальну зброю»: проект Закону України від 25.06.2021 р. № 5709. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72361.
10. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України для реалізації положень Закону України «Про право на самозахист та володіння цивільною вогнепальною зброєю»: проект Закону України від 13.07.2021 р. № 5709-1. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72483.
11. Про внесення зміни до статті 263 Кримінального кодексу України щодо скасування відповідальності у випадках добровільної здачі зброї, бойових припасів, вибухових речовин або пристроїв: Закон України від 24.03.2022 р. № 2150-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2150-20#Text>.
12. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 р. № 1706-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>.

13. Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України: Закон України від 03.03.2022 р. № 2114-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-20#Text>.

14. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад: наказ МВС України від 28.07.2017 р. № 650. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17#Text>.

15. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: наказ МВС України від 21.08.1998 р. № 622. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>.

16. Про затвердження переліку та Правил застосування спеціальних засобів військовослужбовцями Національної гвардії під час виконання службових завдань: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.12.2017 р. № 1024. *Офіційний вісник України*. 2018, № 3, стор. 30, ст. 117.

17. Про затвердження Положення про дозвільну систему: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 р. № 576. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text>.

18. Про затвердження Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України: наказ МВС України від 03.11.2015 р. № 1343. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-15#Text>.

19. Про затвердження Положення про функціональну підсистему «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ: наказ МВС України від 10.01.2022 р. № 2. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0090-22#Text>.

20. Про затвердження Порядку застосування цивільними особами вогнепальної зброї під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України у період дії воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2022 р. № 448. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448-2022-%D0%BF#n9>.

21. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*, 2015 р., № 40-41, ст. 379; 2020 р., № 2, ст. 5.

22. Про особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану: наказ МВС від 01.03.2022 р. № 170. *Офіційний вісник України*. 2022, стор. 5, ст. 953.

23. Про охоронну діяльність: Закон України від 22.03.2012 р. № 4616-VI. *Відомості Верховної Ради України*, 2013, № 2, ст. 8.

24. Про право на самозахист та володіння цивільною вогнепальною зброєю: проект Закону України від 13.07.2021 р. № 5708-1. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72481.

25. Про право на цивільну вогнепальну зброю: проект Закону України від 25.06.2021 р. № 5708. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72360.

26. Про продовження строку дії дозволів у сфері обігу зброї, пристроїв та вибухових матеріалів під час дії воєнного стану в Україні: наказ МВС України від 18.03.2022 р. № 195. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0345-22#Text>.

27. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2002, № 21-22, ст. 135.

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток 1
до Положення про функціональну
підсистему «Єдиний реєстр зброї»
єдиної інформаційної системи
Міністерства внутрішніх справ
(пункт 3 розділу IV)

Міністерство внутрішніх справ України

(найменування, прізвище, ім'я, по батькові
(за наявності) суб'єкта ЄРЗ)

(адреса місцезнаходження, місця проживання
суб'єкта ЄРЗ)

(код згідно з ЄДРПОУ або реєстраційний
номер облікової картки платника податків
(за наявності) (далі – РНОКПП) суб'єкта ЄРЗ)

(вид діяльності суб'єкта ЄРЗ)

ЗАЯВА

**про надання доступу до функціональної підсистеми «Єдиний реєстр зброї»
єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ**

Прошу надати доступ до ЄРЗ користувачу (користувачам):

№ з/п	Структурний підрозділ (за наявності)	Посада	Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності)	РНОКПП	Електронна адреса	Номер мобільного телефону
1	2	3	4	5	6	7

(найменування посади уповноваженої
особи суб'єкта ЄРЗ)

(підпис)

(власне ім'я, прізвище)

Додаток Б

Додаток 2
до Положення про функціональну
підсистему «Єдиний реєстр зброї»
єдиної інформаційної системи
Міністерства внутрішніх справ
(пункт 3 розділу IV)

Міністерство внутрішніх справ України

(найменування, прізвище, ім'я, по батькові
(за наявності) суб'єкта ЄРЗ)

(адреса місцезнаходження, місця проживання
суб'єкта ЄРЗ)

(код згідно з ЄДРПОУ або реєстраційний
номер облікової картки платника податків
(за наявності) (далі – РНОКПП) суб'єкта ЄРЗ)

(вид діяльності суб'єкта ЄРЗ)

ЗАЯВА

**про припинення доступу до функціональної підсистеми «Єдиний реєстр зброї»
єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ**

Прошу припинити доступ до ЄРЗ користувачу (користувачам):

№ з/п	Структурний підрозділ (за наявності)	Посада	Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності)	РНОКПП	Електронна адреса	Номер мобільного телефону
1	2	3	4	5	6	7

Підстава для припинення доступу до ЄРЗ _____

(найменування посади уповноваженої
особи суб'єкта ЄРЗ)

(підпис)

(власне ім'я, прізвище)

Навчальне видання

Алексєєнко Андрій Володимирович
Бочковий Олексій Васильович
Дрок Ірина Сергіївна
Миронюк Роман Вікторович
Хваставцов Сергій Олександрович

**КОНТРОЛЬ ЗА ОБІГОМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД**

Науково-практичні рекомендації

Редактор, оригінал-макет, дизайн – *Є. В. Коваленко-Марченкова,*
А. В. Самотуга

Формат 60x84/16. Друк – цифровий.

Гарнітура – Times New Roman. Ум.-друк. арк. 3,27. Обл.-вид. арк. 3,5.

Надруковано у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26, т. (056) 370-96-59

Свідоцтво про внесення до державного реєстру КВ № 6054 від 28.02.2018 р.